СВОБОДА
LIBERTY
Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 26-го Цвѣтня, 1906. Число 17 — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, April 26, 1906. No. 17

IX-та Головна Конвенція Руского Народ. Союза.

Отсимъ подаемо до вѣдомости всѣмъ вôддѣламъ Руского Народного Союза, що IX. Головна Конвенція Р. Н. Союза вôдбуде ся 25. юнія б. р. и въ наступаючихъ дняхъ въ SCRANTON, PA.

Кождый вôддѣлъ Р. Н. Союза котрый числить 30 повныхъ членôвъ, записаныхъ на цѣле посмертне, (на половину посмертного рахуесь двохъ на одного) и не винуючихъ жадного довгу, мае право выбрати и выслати одного делеґата. Вôддѣлы маючій право до більше голосôвъ могуть выслати більше делеґатôвъ, але на свôй власный коштъ. (§ 48 ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII Голов. Конвенціи).

§ 48. ст. Р. Н. С.:
Братство маюче вôдъ 30 до 50 повныхъ членôвъ мае 1 голосъ. Братство маюче вôдъ 50 до 150 повн. членôвъ мае 2 голосы. Братство маюче вôдъ 150 выжше, мае 3 голосы.

Делеґаты на Конвенцію мусять бути выбраній 30 днѣвъ передъ Конвенціею, на звичайныхъ або надзвычайныхъ мітинґахъ, оголошеныхъ 14 днѣвъ вперед.

Делеґатомъ може бути тôлько повноправный членъ Р. Н. С. и чоловѣкъ письменный. Неповноправній и неписьменній члены делеґатами не можуть бути. Повноправнымъ членомъ є той, котрый належить до Р. Н. Союза найменьше 90 днѣвъ. (Ухвала зъ VIII голов. Конвенціи.)

Присутнымъ на IX Голов. Конвенціи и право голосу мають тôлько делеґаты, головній урядники, выдѣловій и контрольна комісія. Жадній иньшій особы, кромѣ высше згаданыхъ, не можуть бути присутными, анѣ голосувати, хиба тіи, котрыхъ покличе Голов. Урядъ.

Ухвала зъ VIII Голов. Конвенціи:
На головнôй Конвенціи могуть бути присутными и мають право голосу т ô л ь к о делеґаты и всѣ голов. Урядники; жадній заступники голов. Урядникôвъ. анѣ члены не делеґаты не мають права бути присутными на Конвенціи анѣ голосувати, хиба, що Голов. Урядъ ихъ покличе.

Кождый делеґатъ мусить выказатись письменнымъ повномочіемъ вôдъ дотичного вôддѣлу. (§ 50 ст Р. Н. С.).

Вôдъ Выдѣлу Голов. Уряду Р. Н. Союза.
Jersey City, N. J. 17. Апрѣля, 1906.

К. Кирчôвъ, предсѣдатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Важне!

До Пов. П. мѣсцевыхъ Урядникôвъ Р. Н. Союза.

На пôдставѣ оголошеня и розпорядженя Головного Уряду Р. Н. С. дотичачого IX Голов. Конвенціи, взываю отсимъ Васъ всѣхъ до выбору делеґатôвъ. Всѣ делеґаты мусять бути выбраній найдальше до 25. мая б. р. Делеґатъ выбраный по 25 мъ маю е неважный. — Скоро, котрый вôддѣлъ выбере делеґата, сейчасъ прошу п. п. секретарѣвъ, дати менѣ о тôмъ знати и прислати его имя и адресъ, такъ, щобы до 25-го мая всѣхъ делеґатôвъ имена були вже у мене. — Щобы Вамъ улекшити и оминути можливій непорозумѣня, нижше подаю всѣ вôддѣлы, котрій мають право выбрати делеґатôвъ. И такъ мають право выбрати делеґатôвъ вôддѣлы: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 70, 72, 78, 82, 84, 85, 91, 92, 95, 96, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 119, 120, 123, 124.

На делеґатôвъ прошу выбирати тôлько людей письменныхъ и повныхъ членôвъ Р. Н. С., такъ якъ ухвалено на послѣднôй Голов. Конвенціи.

Вôддѣлы, котрій не будуть хотѣли выслати своихъ делеґатôвъ, а схотять бути заступлені другими делеґатами або урядниками, нехай зволять мене о тôмъ повѣдомити.

Надѣючись, що застосуетесь стисло до моего зазыву, остаю зъ поважанемъ,

С. Ядловскій, голов. секретарь.

Вп. Пп. секретарѣ Р. Н. Союза.

Въ виду надходячои IX-ои Голов. Конвенціи, сею дорогою пригадую вамъ, що кождый членъ є обовязаный заплатити 25 ц. на покрите коштôвъ Конвенціи. Хто не заплатить до трехъ мѣсяцѣвъ, буде выключеный зъ членôвъ Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII голов. Конвенціи).

Зъ поважанемъ,
С. Ядловскій.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

26	Ч.	Артемона
27	П.	Мартина
28	С.	Трофима
29	Н.	3. Мироносицъ. Ірини
30	П	Симеона
31	В.	Іоана
32	С.	Іоана ветх. Паф.

На Боевый Фондъ въ Галичинѣ зложили доси Русины замешкалі:

1.	въ Питсбургъ, Па.	190.30
2.	„ Мікісраксъ, Па.	122.25
3.	„ Алеґені, Па.	69.45
4.	„ Ню Йоркъ, Н.Й.	68.00
5.	„ Карнеґі, Па.	65.00
6.	„ Мікіспортъ, Па.	31.00
7.	„ Фордъ Ситі, Па.	20.00
8.	„ Болтиморъ, Мд.	19.10
9.	„ Скрентонъ, Па.	15.25
10.	„ Микаду, Па.	15.25
11.	„ Джерзі Ситі, Н. Дж.	14.75
12.	„ Йорквилъ, О.	12.25
13.	„ Елізабетъ, Н.Дж.	10.00
14.	„ Кенонсбургъ, Па.	10.00
15.	„ Ембрівилъ, Тен.	10.00
16.	„ Елмъ Валі, Кан.	10.00
17.	„ Правиденсъ, Р. А.	9.85
18.	„ Ботлеръ, Па.	8.75
19.	„ Реймі, Па.	7.65
20.	„ Філаделфія, Па.	7.00
21.	„ Бломфілдъ, Н.Дж.	5.50
22.	„ Ст. Луісъ, Мо	5.00
23.	„ Чікаґо, Іл.	5.00
24.	„ Стюартборнъ, Кан.	4.00
25.	„ Савтъ Форкъ, Па.	2.00
26.	„ ГайдъПаркъ, Мас.	1.50
27.	„ Донкиркъ, Н. Й.	1.50
28.	„ Шамокинъ, Па.	1.00
	Разомъ	$741.35

Минулого Понедѣлка одержали мы телеґрафічну вѣстку зъ Джерзі Ситі, Н. Дж., що процесъ церковный скôнчивъ ся користно для тыхъ парохіянъ, що пôдъ проводомъ п. К. Кирчова дбали о добро церкви, а хрунѣ програли.

Бувшій выхованокъ Василіяньскій а опôсля дяко-учитель въ Yonkers, N. Y., Я. Кретъ, зôставъ сими днями высвиченый на независимого попа въ Канадѣ.

А. Филиповскій, вôдвѣчальный редакторъ москвофільскои „Правды“ выѣхавъ несподѣвано до краю, а его мѣсце занявъ бувшій неодвѣчальный редакторъ, В. Гладикъ. Причиною наглого вôдѣзду А. Фил. до краю є правдоподôбно інтриги зъ боку В. Гл., якому дуже не на руку було се, що не вôнъ босъ, але якійсь гріноръ.

Правдоподôбность нашого здогаду потверджуе те, що по вôдѣздѣ А. Филиповского до краю, Гладикъ надрукувавъ въ „Правдѣ“ новинку, яка въ фарисейскій способъ пôдсуває читачамъ пôдозрѣне що до „чистоты пальцѣвъ“ его недавного товариша и боса.

Справдѣ сумне свѣдоцтво для москвофільскои партіи въ Америцѣ если редакторомъ еѣ органу остае назадъ такій Гладикъ. Дотично А. Филиповского, якъ редактора, мусимъ сказати, що вôнъ не вывязавъ ся зô своеи задачѣ якъ сего було можна сподѣватись по чоловѣцѣ зъ університетскимъ образованемъ. Вôнъ дуже скоро „зъамериканізувавъ ся“ и „Правда“ пôдъ его редакціею не уступала що до лайки „украинцофъ“ и т. п. въ нѣчимъ „Правдѣ“ въ пôдъ редакціи Гладика.

Всякій оголошеня вѣчь, мітинґôвъ, балѣвъ и т. п. просимо присилати бодай на 2 тыжнѣ впередъ, щобы можна ихъ на часъ въ „Свободѣ“ оголосити,

Ред.

Въ Tonawanda, N. Y. прийшовъ 13 с. м. до Русина Давида Вацлѣ его краянъ Сербіянъ, котрый передъ тыжнемъ выпровадивъ ся вôдъ него и зажадавъ пива. Сербіянъ бувъ вже пяный и Вацуля пива ему не давъ. Розпочала ся сварня пôдчасъ котрои Сербіянъ вытягъ нôжь и три разы ввпаливъ вôстремъ въ Вацлю. Завдавъ ему двѣ раны въ голову а одну въ руку. Сербіяна вôдставлено до поліціи, опôсля до корту де и засуджено його на 6 мѣсяцѣвъ арешту.

Въ минувшôмъ тыжни прибуло до Ню-Йорку 45 тысячь еміґрантôвъ. Є се найбôльше число въ протягу одного тыжня, яке коли-небудь записано въ еміґраційнôмъ Бюрѣ въ Ню-Йорку. Урядники на Елісъ Айландъ упадають вôдъ змученя, перепускають денно до Ню-Йорку 5 тысячь еміґрантôвъ. При такôмъ великôмъ наплывѣ еміґрантôвъ, кораблѣ що приѣзджають зъ Европы мусять по три и чотыри днѣвъ вычѣкувати въ портѣ нюйорскôмъ, поки не прийде на нихъ черга пересадити своихъ пасажирôвъ на Елісъ Айландъ. Се дуже компаніямъ не на руку, бо черезъ те мусять ще дальше утримувати своихъ пасажирôвъ, давати имъ ѣсти и тримати всю корабельну услугу на поготовкѵ, — що все разомъ потягае за собою дуже великій кошты. Судячи пôсля дотеперѣшнього наплыву еміґрантôвъ до Ню-Йорку — сподѣють ся, що загальне число еміґрантôвъ, якій приѣдуть зъ Европы въ протягу цѣлого сего року, дôйде де пôвтора міліона. Найбôльше еміґрантôвъ наплывае теперь зъ пôвнôчно-схôдноп Европы. Много прибувае Жидôвъ зъ Росіи. Прибула також одна сотня доньскихъ козакôвъ — котрій удають ся на Весты на фармы. Италійскі кораблѣ привозять самыхъ Италійцѣвъ, а англійскі — Айришѣвъ и Шкотôвъ. Нѣмцѣвъ прибуло мало. Решта, що приѣхало, були Русины, Словаки и Поляки.

Еміґрація зô Сполученыхъ Державъ до Канады зъ року на рôкъ зростае. Зъ оголошенои статистики за рôкъ 1904 показуесь, що выеміґрувало въ тôмъ роцѣ зô Сполученыхъ Державъ до Канады 50,374 людей. Въ 1898 р. выеміґрувало лише 11,608 людей.

По цѣлôй Канадѣ розпочали ся теперь будовы желѣзницъ, котрій, якъ будуть укôнченій, обведуть цѣлу ту величезну територію такою густою сѣтею, що буде выглядати якъ тканина павука. Желѣзницѣ ведуть и до тихъ провінцій, що ще не заселеній, и тамъ будуть теперь привозити новыхъ еміґрантôвъ, для скольонізованя ихъ. Много новоприбувшихъ еміґрантôвъ, що приѣхали безъ цента, найшли при будовѣ тихъ желѣзницъ добрый заробокъ.

Майже рôвночасно зô страшнымъ землетрясенемъ въ Санъ Франсиско, Кал., про яке пишемо на 4 ôй сторонѣ „Свободы“, наступило землетрясене въ Формозѣ и на островахъ Гавайскихъ. Въ однôмъ округѣ Аеніюсъ на островѣ Формоза завалило ся 1,191 домôвъ, а на островахъ Гаваскихъ, мѣсто Гонолюлю майже до половины знищене.

Положене въ Санъ Франсиско, Кал., якъ доносять найновѣйшій вѣсти, значно полѣпшилось. Огонь пôдъ контролею. Люде мають воду и мають що ѣсти, трупôвъ погребано, хоробы дальше не ширять ся. Зъ усѣхъ сторôнъ Америки плывуть обильній жертвы до головного заряду американьского Червоного Хреста, якій займае ся роздѣлюванемъ запомоги. Около 20 асекураційныхъ компаній збанкрутують въ наслѣдокъ нещастя въ Санъ Франсиско. Злодѣѣвъ стрѣляють безъ пощады. Мешканцѣ мѣста Санъ Франсиско забирають ся до нового житя и кажуть, що побудують ще гарнѣйше мѣсто якъ було передъ тимъ.

Въ мѣстѣ Мангаймъ, въ Нѣмеччинѣ, завалили ся 150 домôвъ въ наслѣдокъ усуваня ся сусѣдной горы. 500 осôбъ осталось безъ даху. Усуване ся горы наступило черезъ нагромаджене ся великои скôлькости пôдскôрнои воды, котра при ненастанныхъ дощахъ, якій тамъ въ послѣдныхъ часахъ падали, не могла найти собѣ вôдплыву и тому почала высаджувати верхній поклады горы.

Въ Корнінґъ, Н. Й. згорѣла 19 с. м. велика фабрика машинъ фірмы Т. Н. Сімінґтонъ Ко., въ наслѣдокъ чого пару сотъ робôтникôвъ стратило роботу. Компанія мае скоро розпочати вôдбудову фабрики.

Въ Тринидадъ, Колорадо, въ часѣ експльозіи згинуло 22 майнерôвъ. Були се майже выключно Италійцѣ и Япанцѣ.

21 с. м. выбухъ въ мѣстѣ Mariquina, на островахъ Филипиньскихъ, що належать до Спол. Державъ, огромный пожаръ, якій знищивъ майже цѣле мѣсто и лишивъ надъ три тысячь людей безъ даху надъ головою и безъ конечнои поживы. Згорѣло перешло 2 тысячь домôвъ. Крôмъ мѣста упало жертвою огня еще друге мѣсто Pasil — де згорѣло бôльше якъ 200 домôвъ а также много людей. Число жертвъ въ людяхъ еще не усталене.

Въ англійскихъ варштатахъ для будовы кораблѣвъ, кôнчать теперь будову двохъ огромныхъ перевозовыхъ пароходôвъ. Оба будуть о 60 стôпъ довшій вôдъ найбôльшихъ кораблѣвъ, якій теперь суть. Сила машинъ до порушуваня кождого такого морского великана выносити буде 80 тысячь коней.

Коханівський.

По амнестії.*)

I.

День був невеселий. Ні крихітки голубого неба, ні один сонячний промінь не міг передерти ся через тяжкі, недвижимі хмари. І усьо кругом, люди, хати, дерева, усьо було сіре. Зачав падати дощ, а на дворі стало ще темнійше як перше, мокра мрака заповнила воздух. Царила тишина, вітер і дерева дрімали. Виглядало немов би закостеніло усьо, немов би завмерла уся природа.

Василь Ігнатієвич дивив ся кругом себе і не находив нічого з сего, що знав колись що не затерло ся ще в його живій уяві. Протягом дванацять років змінило ся усьо, дорога, млини, хати, навіть недвижимий ліс, що синів гень у далечині. Усьо було инше, усьо нове, чуже. Василь Ігнатієвич чув, як у його серце вдирала ся якась неозначена журба. Здавало ся йому, що усьо близьке та дороге пропало на віки. Він пригадував собі, як двацять літ тому їхав в останє сею дорогою — як від'їжджав, лишаючи якійсь незнаній будуччині на поталу: свою рідню, любі околиці, дорогих людий. Тоді був весняний ранок. Місто захмареного неба сьвітило ясне сонце. Усьой воздух дихав солодкими пахощами. Бжеоли пчоли, а жайворонки перекликали ся весело. По обох боках дороги, стояло тоді золоте збіже, що колисало дозріваючим колосям. Усьо було ясне, сьвіже і пахуче. Так тяжко було від'їжджати... Бажало ся лягти між колосям і цьвітами, відітхнути весняними пахощами тай дивити ся на голубе небо...

Але дзвінок подзвонював, з під кінських копит підіймали ся клуби пороху, а візок ніс ся все дальше, несучи його і його товаришів по дорозі.

Там, по заду, за синіючим лісом, остав його родинний дім з дорогими мешканцями, остав той веселий сьміх, остало те дороге знакоме жите. А попереду, там була желізнича стація, дімок сторожа і пара шин, що губила ся в далечині. Нове жите, незнане, нудне жите вигнаного стояло перед ним. Одушевляв ся ще запахом жита, пільних цьвітів та конюшини, що цвила по пасовисках...

І таким чудним видавало ся йому усьо: оставлена рідня, тундри**), що ждали на його, весняний запах. Усьо те видавало ся таким противним між собою, що можна було плакати і стогнати, а рівночасно мовчати в задумі... Образи минувшини виринали, а в них також усьо було таке дивне, таке нескладне: мука і роскіш, житя і смерть, сльози і сьміх, усьо злучене в один образ. Одно приставало щільно до другого, немов би одно без другого не могло жити.

Перший раз в житю заволоділо Васильом Ігнатієвичом чувство журби, а розлука з родиною явила ся для його такою важкою. Його душа хитала ся, немов би умирало що. Щось тягло його до жінки, до дітий, він хотів би їх пригорнути, потішити, хотів би промовити до них кілька веселих слів. Усі були ще так близько, там за житними ланами, за синім лісом...

Але візок котив ся з туркотом дальше. Граничні каміня щезали, хати і родинний дім віддаляли ся все більше.

Остаточно доїхав до стації, з якої виринуло богато цікавих людий. Перейшов через простір на пакунки, минув стіни обвішені показчиками їзди, опинив ся на пероні — а всьо в одну мить... Над'їхав потяг, вони повсідали, за ними грimнули двері...

Бувайте здорові, ви рідні сторони!

Перед ним стояло нове житя. Довге і тяжке у своїй непевности. Пройдуть літа і те незнане житя минеть ся, а на його місце прийде інове, так само тяжке і чорне. І все буде вялити його душу незнана будуччина, за хвилю, за день, за десять літ...

II.

Дзвінки задзвонили третій раз і поїзд рушив. Начальник стації в червоній шапці, якісь двері, почтовий будинок, помпа — опісля город, грядки цьвітів, усьо перелітало попри його. І всьо, передше обоятне, стало раптом незвичайно любим і дорогим. Останий начальник стації, сторож і послугач — усі видавали ся тепер такими приязними, добрими людьми. Можна було відкрити перед ними душу і оповісти їм як тяжко, невимовно тяжко, зломити своє житя.

Василь Ігнатієвич закрив долонями лице. Не мав сьмілости дивити ся на сьвітло дня. В души було чорно, нехай і перед очама заляже темрява. А важка гадка: „Нащо те всьо, нащо ті муки?" вертіла його мозок.

Все вперед і вперед гонив з гуком поїзд, а брудний, бурий дим, вкривав цілу околицю та заступав небо і сонце. А коли Василь Ігнатієвич отворив очі, стрінули ся вони з зимним, безпристрасним, обоятним поглядом його провідника. Він їхав на Сибір...

Тепер вертав домів.

———

Смеркало ся...

В долинах залягли мраки, а ту і там по небу плили подерті хмари. Часом замиготіла зірка і щезала за темною хмарою.

Було холодно, а від вогкого ліса заносило осенню. Серед поля блимали сьвітла, а їх вид пригадував жите і тепло. Василь Ігнатієвич дивив ся зворушений кругом себе. Між сьвітлами, що махтіли в далечині було і його сьвітло, сіяло, мов провідна зірниця. В роскішнім зворушеню пригадував собі Василь Ігнатієвич лиця своїх коханих. О, як невисказано дуже бажав він пригорнути їх до своїх грудий!

Як виглядає мій син, моя донька? — думав, а в його уяві виринали невиразні образи його дітий. Однакож не міг доглянути ні їх лиць, ні постав. Яке незвичайне; так близько споріднені між собою, а такі незнакомі і чужі: він лишив їх малими ще, бо синови було тоді чотирнацять, а доньці вісім літ. Тепер вони вже виросли, увійшли в житя. Як поступило з ними те страшне і загадочне житя?

Чи щасливі вони? Там, близенько, на горбку, жиють вони; ще кілька хвиль — а усьо темне виясниться для його. Так трівожно і тужно було на його души. Немов би за тим темним, мрачним воздухом була закрита якась забиваюча тайна...

„Що там діеть ся? Що там діеть ся?" — думав Василь Ігнатієвич.

Голосно і бішено зачали брехати пси. Залунали голоси, а рівночасно явила ся перед ворітьми темна стать чоловіка, що в мовчаню приглядала ся гостям...

Василь Ігнатієвич моргнув своїми коротко-зоркими очима, що намагали ся проглянути темряву. Візок переїхав за ворота. Собаки уїдали мов скажені. Хтось успокоював їх. Візник стягнув важки і коні задержали ся. Василь Ігнатієвич зіскочив з візка і приступив до чоловіка, що стояв при воротах. Був він високого, кремезного росту, а його лице пишало ся буйною, чорною бородою, що спадала на білу сорочку. Узутий був у високі чоботи. В його очах сіяло щось знакомого, но заразом далекого і чужого.

Вдивив ся в Василя Ігнатієвича росцікавленим, але спокійним поглядом.

В кінці промовив:

„Чи се ви, тату?"

Голос був строгий і мужей.

„Я... я... я..." — промовив поквапно Василь Ігнатієвич і обійняв сина. Вони поцілували ся.

„Ми сподівали ся вас скорше, ще за дня... сказав син. „Але, ходім до мами!"

Пішли вузенькою, ледви слідною в темряві стежкою. По обох сторонах стояли високі дерева, що широко розложили своє чорне галя. Між пнями дерев було темно немов у могилі — тілки горою сіріло небо.

„Від так давних літ не був я тут, що забув уже дорогу", сказав Василь Ігнатієвич і засьміяв ся весело. „Як же живете ви тут? Як там зі здоровлем мами? Що діеть ся з Варею*)?"

„З мамою не дуже добре, а Варя розійшла ся з нами. Вона стала комедіянткою і їздить тепер по всім усюдам".

Василь Ігнатієвич задержав ся з переполохом.

„Як? — Комедіянткою?"

„Дуже просто. Минулої осени утікла від нас і живе тепер з якимсь комедіянтом."

Засьміяв ся брусовато, вимовляючи ті слова.

„А я не знав про се..." сказав з тихим докором Василь Ігнатієвич. „Ви мені нічо не написали про се"

„На що писати про таке?" — засьміяв ся син. „Сеж не така весела пригода."

Перед очима Василя Ігнатієвича мов живе виринуло миле, невинне лице восьмилітної дівчинки. „Тату, роскажіть мені казку!" щебетала вона бувало і збентеженому батькови здавало ся, що почув сей ніжний голос...

В одну мить стануло старому батькови тяжко. Видало ся йому, що їде не через той садок, у якім минули його найкрасші літа, але через якийсь незнаний, чужий. Здавало ся, що хтось повирубував ті старі, могучі дерева, а на їх місце засадив нові, що хтось вивіз кудись ту стару землю, а на її місце насипав якоїсь нової, сьвіжої... Застав таке, чого ніколи не сподівав ся.

Приближали ся до хати. Ясне сьвітло горіло у вікні, через яке видко було жінку, що сиділа на стільци з опирачами. Єї лице виглядало блідо і схабовито. Чіеж то лице? Лице коханої, молодої жінки не виглядало так... Те, яке бачив, було якесь инше, якесь чуже, далеке, страшне лице. Василь Ігнатієвич задержав ся на сходах і тихо промовив до сина:

„Йди вперед і приготов її..."

„Вона знає про твій приїзд і жде на тебе..." відказав син, але пішов вперед.

Василь Ігнатієвич стояв і дивив ся через вікно. Бліда жінка сиділа без руху і широко отвореними очима дивила ся в сторону дверий. І Васильови видало ся, що бачить в тих очах якийсь безконечний страх. Вона дивила ся в сторону дверий так, немов би той, що мав увійти в хату, був для неї віщуном чогось неописано лихого. Син щез в забудованю хати, а Василь числив нетерпеливо хвилі.

Остаточно прийшов до вікна син, отворив його до половини і сказав:

„Ходіть сюди, тату!"

Василь Ігнатієвич перейшов сходи і ступив до темної передної кімнати. Не знав куди йти і зачав мацати руками по мурі. Натрафив на якісь двері і відчинив їх. Тьмою і вогкістю повіяло відтіля. Огорнула його трівога, зачинив скоро двері і закричав:

„Не знаю куди зайти до вас! Де ви? Тут темно!"

Йому у відповідь закричав хтось прибитим голосом. „Вона крикнула", — подумав Василь Ігнатієвич. Раптом упав на него цілий сніп сьвітла і побачив на порозі сина. Пішов до дверий.

Коли входив до кімнати зауважав, як його жінка намагала ся, щоби удержати ся просто на стільци.

„Ти... ти..." шептала вона і мов конна вдивляла ся в него своїми великими, мертвими очима.

Він приступив до неї і обійняв незручно. Вона упала тяжко на його груди, а йому здавало ся, що се якийсь неживий, зимний камінь. Цілував її лице і руки, не відчуваючи при тім ніякої роскоші.

Видало ся йому, що та, яка схилила ся на його груди, є якоюсь неживою, зимною людиною.

А вона перелякана повторяла: „Ти... ти..." і мов, не даючи віри своїм очам, раз у-раз протирала їх руками.

Опісля він посадив її на стілець, а сам сів біля неї. Вони хотіли поговорити з собою, однакож немов боями ся себе, бо так непевно, так недовірчиво поглядали одно на другого. Син стояв коло вікна і нетерпеливо дивив ся на обоїх Потім закурив люльку і вийшов з хати. По хвилі чути було, як він десь на подвірю висвистував якусь пісоньку.

„Як дуже змінило ся усьо..." — сказав з тиха Василь Ігнатієвич.

„Так!" — відповіла вона слабо; я вже не та сама, яку ти оставив. Нашої доньки нема, а син став нелюдяним та недобрим чоловіком..." Вона дивила ся на него уважно і сумно.

„Який ти сивий, який збідований... зовсім инший..."

„Я терпів".

Мовчали хвилю.

„Бідна донечка!" сказав Василь. „Бачу її ще дитиною..."

„Так, так... тепер вона стала пропавшою сьпівачкою комедіянткою..."

„Ох, як мені тяжко!" — простогнав Василь Ігнатієвич.

Знеможений упав знов на стілець і сидів так кілька хвиль. Коли подивив ся на жінку, побачив, що її очі прижмурені, а бліде, недвижиме лице виглядало, як мертве.

Йому здавало ся, що вона померла, тож скоро вхопив її за руку. Вона пробудила ся і глянула на його зимним та рівнодушним зором.

„Що з тобою?" запитав він.

„Я дуже змучена..." відповіла ледви чутко. „По кождім сильнійшім зворушеню мушу відпочити... Прости мені, але я не можу перемогти моеї знемоги. Я не та, яку ти знав колись, зовсім не та..."

Підняв ся зі стільця і вийшов з хати. По хатнім сьвітлі тьма на дворі видала ся йому далеко більшою, чим перше. Легонький дощик шелестів між зівялим листям дерев, а там у лісі перекликали ся сови. Він присів на сходах і вхопив ся руками за голову... І тоді видало ся йому, що він знов на далекому Сибірі, між понурими та зимними тундрами, засипаний білими снігами і скостенілий від зимного лютого вітру... Де діло ся те щасте, яке він колись оставив, хто зрабував його рай, його долю? За що таке нелюдське знущане, за що така велика кривда?

III.

Сьвічка догорала, а на стінах дрожали мрачні тіни. Стара шафа тріщала від часу до часу, а по кутах драпали і пищали миші.

Було пізно у ніч. Але Василь Ігнатієвич не спав, а десятий раз уже переглядав стару, подерту збірку фотографій. Молоді, дорогі лиця дітий гляділи на його зі сторінок сеї збірки. Василь Ігнатієвич приглядав ся їм і непереможно бажав бачити їх живими, почути їх голоси, відчути їх кохані, рідні душі. Але вони повмирали. Їх лиця, душі і голоси, усьо повмирало... Те, що лишило ся, се якесь нове, чуже, незнакоме...

Ті, що він бачив вечером: жінка, син, образ доньки-розпусниці, усі вони не були тими давними, що поглядали тепер зі сторінок збірки. Вони умерли на віки і не було ніякої сили, щоби їх оживила. Се було страшно знати, що там, за стіною заснули вони — та жінка, а рівночасно чути, що вони не жиють уже, що вони давно сконали... І город, що шумів за вікном, він жив. але жив в обіймах смерти... Кругом нещасного Василя Ігнатієвича западала темрява і він не находив вже границі між житем, а загладою...

Сьвічка загасла, мрачні тіни стали густійші і все сьмілившійше сували ся по стінах, доки не заповнили цілої хати.

Стало темно...

*) Амнестія, значить уласкавлене тих, що відбувають якусь кару. Наше оповідане малює власне поворот з Сибіру, де в Росії висилають ся за кару — на вигнане.

**) Тундри, се безмежні сибірські багна, доступні для людий тільки зимою.

*) Російське жіноче імя.

На вѣча!

Русини та Русинки з Ню Йорку і околиці! На віче!

Руский Народний Комітет кличе отсим всіх добрих синів і доньок Руси-України на віче до Ню-Йорку.

Се віче відбуде ся в неділю Мироносиць, дня 29 апріля (цвітня) о годині пів до осьмої вечером в Harmonia Hall (давнійше Замборого,) 46 Ave A.

Ціль віча: нарада над тим, в який спосіб помочи нашому народови у краю в его борбі за свої права.

Взиваємо отсим кождого сердечно і горячо, щоби і сам на се віче прибув, та щоби заохочував усіх знакомих до участи в наших нарадах.

Крайна пора показати, що нюйорска Русь не завмерла, що наші серця спочувають тому воскресному рухови, який так крiпко проявив ся в нашій Вітчині! Пора показати ділом, що американьска Русь не забула про рідний край, та що хочемо усьов силов помочи ему у велику, рокову хвилю.

Від Р. Н. Комітету в Америці.
Н. Стругинський голова,
Ів. Велигорський, секретар,
А. Шаршонь, касієр.

Въ старомъ краю, въ нашой нещасной вотчинѣ, дѣють ся такі рѣчи, що годѣ намъ бути байдужными. Тамъ наші братя будять ся до життя, домагають ся своихъ правъ, ломлять кайданы и радѣ бы скинути зъ себе тяжке ярмо неволѣ, а нашi каты нищать ихъ безпощадно, катують и переслѣдують, мучать по тюрмахъ и проливають невинну кровь. Тожь годѣ намъ бути байдужными супротивъ сего! Намъ треба сходитись на вѣча, обговорювати тѣ справы, протестувати, порадитись якъ помочи нашимъ братамъ та показати имъ, що мы ще не забули за нихъ, що мы духомъ зъ ними, що ихъ недоля є нашою недолею, а ихъ идея нашою идеєю.

В тôй цѣли вôдбуде ся велике вѣче въ Джерзі Сити, Н. Дж. въ суботу вечеромъ дня 28 Апрѣля, въ гали Д. Голода 38 Ґрінъ стр. Початокъ о год. 7-ôй вечеромъ.

Всѣ Русины та Русинки зъ Джерзі Сити і околицѣ повинні прийти на се вѣче безъ огляду на партійнi переконання. Покажѣмъ, що мы ще живемо и розумѣємо вагу хвилѣ, не даймє ся другимъ завстыдати! Памятайте: Джерзі Сити, дня 28-го Апрѣля, въ гали Голода, 38 Greene Str.

Комітетъ.

Чи поможе що протестувати.

Читав я в „Свободі“ протести членів „Соединенія“ против того, що „Соединеніе Русских Братствъ“ видало словацкі календарі на р. 1906, а руских ні. Я думаю, що такі протести в „Свободі“ не дуже що поможуть, бо урядники „Соединенія“ не дуже собі з того роблять. Єсли хочете протестувати то протестуйте в органі „Соединенія“ в „Амер. Русскомъ Вѣстнику“, щоби кождий член собі те прочитав і побачив яку руску організацію „Соединеніе“ присіла мадярщина і словаччина. А ще ліпше буде, дорогі братя Русине, члени „Соединенія Р. Б.“ если виберете на делегатів, що мають їхати на Конвенцію правдивих Русинів а не Словаків або пословачених Русинів. Особливо до вас, галицких Русинів, се говорю. Платимо до „Соединенія“ грубі гроші а чи маємо в нім яке слово? Ні! Хиба що „поляками“ нас еще прозивають. Чи є бодай оден галицкий Русин урядником Соединенія? Ні. А чому? – Бо Русин галицкий все покірний, кождому уступить, за то словачота верх над ним забирає. Навіть делеґатом на Конвенцію мало коли є галицкій Русин. Чи-ж дивно потім, що на Конвенції руского Соединенія чути лиш мадярску та словацку мову а рускої ні? Правда, колись в „Соединеню“ був касієром галицкий Русин п. Ю. Вретяк, але на Конвенції в Cleveland, O. его візмарили, бо то „Поляк“.

Ні, братя, жадні протести друковані у „Свободі“ вам не поможуть, если не будете вибирати своїх людий на делегатів і на урядників „Соединенія“. Допера коли будете мати своїх делегатів і урядників, зможете упімнутись о свою кривду, будете могли довідатись за що то оден урядник порахував собі з одного міста до другого $80.00, коли стріткара коштує лише 20 центів, чому инший урядник порахував собі за оден трип $169.00, чому статути коштують щось $1,500.00 і таке инше. Єсли будете упоминатись, то певно що дадуть вам ваше право, еслиж і після упімнення не могли-бисьте добитись свого права, тоді вістане для вас лиш одна дорога — піти там, де достанете справедливість, се значить до своєї правдивої рускої організації, до Руского Народного Союза.

Ш. П.

Що робити?

Ред. „Свободи“ одержала таке письмо з Round Hill, в Канаді:

„Хвальна Редакціє! Просим о пораду. Нас Русинів є тут 80 родин і 3 літа тому побудовали ми церков. Фарму ми записали на о. Дидика, Василіянина. О. Дидик потримали еї рік тай „скансельовали“. Ми пішли до адвоката зробити прозьбу о 40 акрів і записали „греко-католико“. Хочемо бути самі в собі, щоби ми мали сьвітского сьвященика. Нам о. Дидик кажуть, щоби ми записали на них, але ми не хочем, бо о. Дидик мають богато парафій — 4 рази до року до нас доїзджають — а ми хотіли би мати сталого сьвященика. З другого боку кажуть намъ, що як буде церков називатись „греко-католико“, то сьвященика буде надавати міністерія і не будем належати під Рим, а як буде церков називати ся „греко-католико униіцко“, то нам ксендза нададуть Рим, а ми би хотіли, щоби ми були належні під Рим так як ми були належні в старім краю, але щобисьмо могли дістати сьвященика сьвітского, бо Василіяни нам кепску науку провадять. По 15 літ мають хлопці і дівчата а не хотять їх сповідати, що не знають катехизму, не хотять вчити і за мало до нас приїзджають. Ми в краю були „греко католико онїяцко“, але чуєм, що е якісь цареславні і ми ся боїмо, абисьмо не зломали свою віру, а ми не розумієм, як то в Канаді е.

Просим шан. редакцію порадьте нас, як ми маєм зробити, щобисьмо були „греко-католико-оніятами“ і могли дістати сьвітского сьвященика, бо Василіяни мають контракт, що біскуп не пришле сьвітского сьвященика — вся Канада Василіяньско-Францувска. Просимо скоро відповісти, бо буде парламент, то наш дід піде до корпорації. Відпишіть нам скоро і кільки вам буде належати ся, то ми вам заплатимо. І під яков уставов церкви в Стейтах, що там є сьвітскі сьвященики...

Комітетові:
Николай Батюк,
Яков Яницкий,
Павло Пеляйчик.“

Допись сю надрукували ми для характеристики церковно-релігійних відносин в Канаді.

Тим же, що питають нас о раду мусим сказати ось що:

„Свобода“ не є трибуналом для рішаня церковно-релігійних питань, а що ви хочете оставати і дальше „греко-католико-оніятами“, то найліпше зробите, єсли звернете ся з просьбою о раду вроси до власних властей, се є до Митрополита у Львові, або до Папи в Римі.

Ред.

З Бразилійского Раю

„Свобода“ одержала ось таке письмо:

„Колонія General Carneiro, Парана 21 Листопада, 1905.

Дорогі і любі Братя і пов. ред. „Свободи“! Доносимо вам о нашій долі тут в Парані, в Бразилії. Виемигрували ми з Галичини 1896 року і поселили ся на Жангаді, кольонії званій General Carneiro. Отримали ми шакри по 8 аркерів землі, котрі вже і повипалювали ми до уряду. Але з тої землї жадної користи не маємо, бо неурожайна, а хоч би дещо і уродило ся, то нема де подіти. Шакри повідробляли ми при дорозі коло урядової роботи. Вільше заробити одного цента нема де.

Тепер, дорогі Братя, просимо вас о пораду, бо самі не можемо собі жадної ради дати. Довідали ми ся зі „Свободи“, що наш Русин може собі ліпшу раду дати там у вас в Злучених Державах як тут в Бразилії. Отже хотіли би ми довідати ся від вас, чи би нас кількох, самотних без родин не могли дістати ся там до вас, і чи не моглиб ми там дістати яку просту роботу, бо ми з ріллі. І чи не моглиб ми там заробити троха гроша, аби опісля спровадити до нас наші родини. Також радіб ми знати чи не моглиб дістати які землі на виплату в Злучених Державах або в Канаді. Ми ще молоді: маєм від 24 до 30 літ. Живемо тут уже 10 літ і працюємо без перестанку, а нічого не маєм, бо тут ні промислу ні торговлі нема. А ще до того терпимо від нападів Буґрів і всілякі другі біди. Небезпечно за жите.

Старші люде оплакують свою гірку долю, а ми, молоді, хотілиб собі еще яку раду давати, тільки не знаємо де кинути ся і до кого вдати ся. Тож, дорогі Братя, удаєм ся до вас і просимо вас, покажіть нам дорогу з сего пекла. І просимо вас, поучіть нас про дорогу, скілько буде коштувати переїзд одної особи з паранського порту Паранґва аж там до вас до котрогось портового міста; коли приходять, в котрих місяцях, пароходи від вас до Бразилії і кілько може забавити подорож, кілько може коштувати шифкарта і як зовуть ся кораблі?

Іван Гоневич,
Іван Седлецкий.

Не лиш ті два понизше підписані люде хотіли би утечи з Бразилійского раю, куди свого часу польскі шлягуни висилали руский нарід — є таких більше. Тому ми й подаємо деякі інформації публично, які могуть придатись тим Русинам, котрі хотіли-б дістатись з Бразилії до Злучених Держав Північної Америки.

Злучені Держави — се куртульний край, а не то що Бразилія; тут фабрики, копальні, ей земля під управу. Русинів є тут 300-400 тисяч і майже всі они стоять тут матеріяльно далеко ліпше як в старім краю або в Бразилії.

З Паранського порту до Злучених Державах недобре їхати, бо нема прямого получення і дорога дуже довго треває. Найліпше їхати до Злучених з Rio de Janeiro, звідки відходять до New York кораблі 29-ого дня кождого місяця. Дорога з Rio de Janeiro до Ню-Йорку треває 21 день. Шифкарта за одну дорослу особу коштує около 83 мілрейси в золоті. Хто хотів би туди їхати, повинен би вперед (заки виїде з дому) написати до корабельної компанії по ціну за шифкарту і всякі інформації. Компанії сей адрес такий: Norton Mega & Co. Ltd. Rio de Janeiro, Brazil. Коли вже має всі інформації, повинен поїхати до Rio de Janeiro желізницею, викупити в компанії шифкарту і їхати в дорогу. Хто не має досить гроша на шифкарту а вміє добре португальску мову, міг би наняти ся в Rio de Janeiro за робітника на шифу, що везе овочі або інший товар до Злучених Держав, і так тут дістатись. Але така подорож тревалаб дуже довго, чоловік мусів би дуже тяжко працювати, обходження старших з такими робітниками дуже строге а то і бруталне — а часом моглиб навіть чоловіка взвезти деінде а не до того порту що хоче.

Хто вибираєсь до Злучених Держав, мусить знати, що має бути цілковито здоров, сильний і молодий, а коли будуть его урядники допитувати, нехай не кажуть ся казати що має тут роботу, бо тоді сейчас завернули би его назад. Єсли будуть питати до кого їде, нехай подасть такий адрес: A. Chromowski, 339 E. 20 St. New York, а скоро приїде до Ню-Йорку, повинен на сей адрес зателеґрафувати, щоби хто вийшов по него. В дорозі і в Ню-Йорку в розмові з урядниками все повинен говорити, що є Русином і з урядниками говорити по руски.

Дотично роботи, фармів і т. п. кождий зможе ширше довідатись коли вже прийде тут на місце. Рівнож нема найменчого сумніву, що кождий хто приїде до Злучених Держав, буде (при ощаднім житю) міг спровадити сюди також свою родину.

Дописи.

Curtis Bay, Md.

Великдень пішов нам досить добре. Хоч малисьмо троха пива в голові, але свою роботу ми зробили, яку кождий чесний Русин повинен зробити. При помочи Івана Кульчицкого зібрали ми $19.10 на Боєвий Фонд в Галичині, і ті гроші мають бути післані до партії радикальної. Тим часом на Curtis Bay тих $19 досить, а пізнійше при якійсь оказиї може знова дасть ся що зібрати.

Йосиф Кульчицкий.

З Кромптон, Р. А.

Подаю до відомости усім Русинам, що в нас робота іде добре. Є сила фабрик в нашій околиці полотняних, сукняних і т. п. і хоч платня невелика, бо простий робітник не заробить більше як $1.00 до $1.50 денно, за звиш 10 годин, але зато мешкане є досить тане, вода здорова і здоровий воздух, бо богато є ту лісів, а міст більших нема. З народностий є ту найбільше шведів, французів і італіянів, англіків і поляків і нас Русинів є кілька фамілий і трохи самотних. Але що не всі Русини живуть в згоді, і не всі належать до Руского Народного Союза. А деякі, як ось Іван Мулявишин то такий, що зове себе перед Русинами Русином а перед Поляками Поляком хотяй й не вміє по польски говорити. Відзваю сь отту до Русинів: жийте в згоді, як братя і не вирікайтесь свого. Будьте Русинами і лучіть ся всі в своїй рускій організації в Р. Н. Союзі, бо в єдности сила.

Г. Волюх.

З Дикинсон, Н. Д.

Тут живе кількадесять руских родин, але досить бідні, бо се ще початкові фермери. Може колись як загаздують ся, будуть трохи богатці, а тепер то єсть дуже лихо.

Сего року рішали класти церков, але щож, коли немає акуратного порозуміня між людьми як сего до такої справи треба. Сподіємось однак, що ті непорозуміня скоро скінчать ся, бо инакше не годні ми докінчати загаданого діла.

Н. Р.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton. Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $3.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а російскі Украинцѣ черезъ Книгарню „Кієвскои Старины" Безакôвска 14, Кієвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ офисѣ, вôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Чи буде страйкъ?

Въ минувшôмъ числѣ „Свободы" писали мы, що майнеры зробили значну уступку компанѣстамъ, вôдкинули такі жаданя, якъ признане Юніи и колектоване по офисахъ юнійныхъ мѣсячныхъ вкладокъ, щобы лише довести до згоды. Тимчасомъ компанѣсты и дальше обстають на своимъ, на уступки майнерôвъ не звертають жадної уваги и заявили письменно, що жадної нової уступки зô своєи стороны не зроблять. Значить компанѣсты хочуть, щобы:

1) майнеры пôшли назадъ до роботы а тогды компанѣсты будуть имъ платити еще черезъ 3 роки таку саму платню якъ доси, або

2) щобы майнеры пôшли сейчасъ до роботы, а Арбітраційна Комісія рѣшила, чи мае имъ збôльшити або зменчити платню и въ якій способъ мають бути полагоджуванї споры въ поодинокихъ майнахъ.

Жадної иншої справы компанѣсты не хочуть давати до рѣшеня Арбітраційної Комісіи, кажучи, що Комісія ся рѣшила уже всѣ другі питаня 3 роки тому назадъ.

Якъ бачимо, то компанѣсты такъ якъ бы вôдкидали всѣ жаданя майнерôвъ, а перетягали справу и нѣбы годились зъ майнерами лише для того, абы люде не казали, що они выкликали страйкъ.

На вчера (Середа) скликавъ Мичелъ майнерску комісію до Вилксбари, Па., котра мае застановитись надъ вôдповѣдею компанѣстôвъ и рѣшити чи скликувати конвенцію и коли. Здає ся, що конвенція майнерскои вôдъ твердого угля при сего тыжня ще не буде, а буде ажъ на другій тыждень.

Въ околици поки що панує спокôй — люде суть проти страйку, але чекають кôнця. За те компанѣсты больше рухають ся. Многі брехи обведені высокими парканами, за котрыми уставлені нанятї сторожѣ, готові стрѣляти въ кождого, хто зважився бы наближатись зъ цѣлею противною интересамъ компаніи. Спроваджують також по трохи скебôвъ, якихъ умѣщають за парканами, де дають имъ мешкане, харчь и т. и. Загаломъ многі брехи выглядають наче малі форты приготовані до облоги.

Въ Пенсилвеніи є законъ, якій жадає, щобы кождый майнеръ при твердôмъ углю мавъ свѣдоцтво, що розумѣе свою роботу. Свѣдоцтво таке выдає вôдповѣдна комісія. Щобы обôйти сей законъ, компанѣсты хотять нанятi скебôвъ майнерôвъ, що мають такі паперы и вôддати кождому зъ нихъ по кôльканайцять плейзôвъ, а такій скебъ майнеръ мавъ бы пôдъ собою кôлькадесять скебôвъ-бомôвъ зъ великихъ мѣстъ и всякои другои голоты, и тї пôдъ нимъ працювали бы. Въ сей способъ думають компанѣсты почати роботу въ декотрыхъ майнахъ. Чи се имъ вдасть ся, трудно вгадати, здає ся однакъ що нѣ, бо не думаемо, абы мѣжъ юнійными майнерами найшлись такі, що задля марного зыску схотѣлибъ зрадити своихъ товаришѣвъ робôтникôвъ.

Зъ всѣхъ компаній, що хочуть „руновати" майны скебами, найзавзятѣйше береть до сего компанія Делеверъ ендъ Гудсонъ. або, якъ еѣ звуть Ді енъ Ейчъ; мае она намѣръ пустити въ рухъ одну майну въ Олифантѣ и одну въ Джерминъ.

При мягкôмъ углю

справы для майнерôвъ чимразъ полѣпшають ся. Урядъ Юніи, що засѣдавъ въ Индіанаполисъ, вôдкинувъ жадане компанѣстôвъ вôдъ мягкого угля, котрі хотѣли, абы ихъ непорозумѣня зъ майнерами рѣшавъ полюбовный судъ. Жадане се вôдкинули урядники Юніи тому, бо сего жадала лишь одна часть компанѣстôвъ, мѣжъ тимъ якъ другі компанѣсты, майже половина усѣхъ, вже попôдписували контракты и платять робôтникамъ пôдвыжку. Въ наслѣдокъ того и другі компанѣсты будуть мусѣли пристати на пôдвыжку, бо инакше збанкрутовали-бъ. Въ протягу слѣдуючихъ 10 днѣвъ знову якихъ 100.000 майнерôвъ вôдъ мягкого угля пôде до роботы, а за 2—3 тыждне не стане и слѣду зô страйку при мягкôмъ углю.

Листъ изъ Старого краю

Відокремленє Галичини.

Підчас дебати над виборчою реформою австрійського парламенту ті партії, що для них виборча реформа невигідна, жадали розширеня краєвої автономії. Першими, що хотіли би розширити краєву автономію, є всепольскі шляхотські посли з Галичини, які боять ся, що виборча реформа вкоротить хоч трохи самоволю польської шляхти в Галичині і додасть хоч троха значіня Русинам і тому хотіли би заасекурувати Галичину і своє панованє в ній перед виборчою реформою та її наслідками відокремленєм Галичини. Се значить, що Галичина у всіх своїх справах була би зовсім самостійна, а з рештою держави лучила би її тільки особа цісаря, військо й заграничні справи. Що польській шляхті і загалом польським шовіністам такий стан Галичини дуже пожаданий, се розуміють ся само собою: тоді центральний австрійський парламент до Галичини зовсім не мішав би ся і польсько-шляхотське правительство господарювало би в Галичині по своїй волі, перемінюючи східну Галичину і Русинів таки на правду в правдиву Польщу. Одним словом, відокремлене Галичини в теперішнім її виді було би відбудованєм шляхотської Польщі в Галичині. Одначе як не люба мрія відбудованя Галичини для польської шляхти, а все таки вона не мала відваги виступити з сим жаданєм самостійно в парляменті. Відокремленю Галичини противна корона і правительство, бо се було би дальшим розбитєм і так уже розбитої на Австрію й Угорщину держави, і „Коло польське", та підпора династії й держави, не посміло самостійно жадати того, чого не хоче корона і правительство.

Але тут прийшли польській шляхті на поміч „всенімці", партія німецьких шовіністів, які хотіли би довести до панованя Німців над усіми не німецькими народами Австрії і ту опановану Німцями Австрію злучити під скипетром Гогенцолернів з Німеччиною. Але як тут панувати Німцям над не німецькими народами Австрії, коли тих народів у Австрії більше, як Німців? Ще досяк якось ішло, але при переведеню виборчої реформи, яка признаєт Німцям 205 мандатів, а не німецьким народам Австрії 250 мандатів, було би се труднійше. І они підчас дебати над виборчою реформою заявляють, що тільки тоді згодять ся на виборчу реформу, коли Галичина буде відокремлена від решти Австрії, бо лиш тоді Німці можуть мати більшість над не німецькими народами Австрії. Коли на приклад взяти за підставу правительственний проект виборчої реформи, то коли з парляменту вступило б ся 88 послів із Галичини, лишило би ся в нім 205 Німців і 162 послів не німецьких народів.

І зараз по дебаті над виборчою реформою всенімці виступають із наглим внесенєм в справі відокремленя Галичини, жадаючи, аби сю справу порішено рівночасно разом із виборчою реформою. Отсе внесенє мало на ціли не так справді відокремлене Галичини, бо кождий знає, що так й справи в теперішній державі не можна раз-два рішити, як радше всенімці хотіли ним замотати й відсунути виборчу реформу, бо як би те внесенє було принятє, то перед його полагодженєм не можна би полагодити виборчої реформи. І тому за внесенєм всенімців голосували всі противники виборчої реформи, так що воно дістало більшість голосів і впало лиш тому, що не мало за собою приписаної більшости двох третин голосів. „Коло польське" голосувало, очевидно, за відокремленєм Галичини, а з „Колом польським" голосував також посол Дуджанський, ніби Русин, вибраний послом з ласки польської шляхти в четвертій курії Коломийського виборчого округа. Сей пан держав з початку з послом Барвінським, але тепер і Барвінський видав ся йому занадто опозиційний і він хоче заробити собі такої ласки, аби його приняти до „Кола польського".

Галицькі опозиційні посли, як руські так і польські, голосували против відокремленя Галичини. Із руських послів против внесеня всенімців промовляли Романчук і Василько, з польських Дашинський і Брайтер.

Одначе з промови Дашинського виходить, що польська демократія не є рішучим противником відокремленя Галичини, тільки не хоче, аби в відокремленій Галичині панувала шляхта. „Ми й зараз пристанемо на відокремлене Галичини, — говорив Дашинський, — але перед тим заведіть загальне, безпосереднє, рівне і тайне виборче право до галицького сойму."

Тимчасом хто так говорить, той дає доказ, що він усе ще не вирік ся відбудованя історичної Польщі. Бо кому иншому потрібне відокремленє Галичини, як не польській шляхті на те, аби вона з відокремленої Галичини зробила собі кусень історичної Польщі? А хто не хоче відбудованя історичної Польщі, той не захоче також відокремленя Галичини, бож Галичина, се не одноцілий що-до національности край і заки її відокремляти, перше треба її поділити на польську і руську часть, аби як польський так і руський нарід міг бути паном на своїй землі. І коли би польська демократія справді бажала для Русинів такої самої незалежности, якої бажає для Поляків, то вона не хотіла би відокремленя Галичини, тільки поділу її на польську і руську часть, аби кождий нарід сам порядкував свої справи і не потребував їсти ся один з другим. А коли польська демократія і польська соціальна демократія все таки хотять відокремленя Галичини, то тим самим хотять вони й відбудованя Польщі в Галичині, і тільки противлять ся відбудованю шляхотської Польщі.

Одначе український нарід не хоче ніякої Польщі на своїй землі і тому не може хотіти відокремленя Галичини хочби навіть із найдемократичнійшим устроєм. Не відокремлене Галичини, тільки поділ Австрії на національні области і тим самим поділ Галичини на польську і руську часть, — ось що мусить бути програмою тої части українського народу, яка входить в склад австрійської держави.

8 Цьвітня 1906. М. Л.

Землетрясенє въ Санъ-Франсиско.

Страшне нещастє, яке спôткало минувшої Середы 18 го с. м. Санъ-Франсиско, переходить усѣ нещастя споводованї землетрясенемъ, що запамятала их память людска. Цѣле майже мѣсто знищене. Домы завалені — а решта донищивъ огонь. Землетрясенє тревало лише 3 мінутъ, а почало ся о пôвъ до шестои рано, коли ще майже усѣ мешканцѣ мѣста спали. Та тї три мінуты выстарчили, щобы одно зъ найкрасшихъ, бôльшихъ и богатшихъ мѣстъ — перемѣнило ся въ руїну. Положене мешканцѣвъ страшне. Попуканї водопровôдні руры не допроваджують воды — и огонь, якій въ наслѣдокъ землетрясеня кинувъ ся въ кôлькохъ мѣсцяхъ мѣста — безвпинно, не здержаный нѣчимъ, шалѣе и нищить домы, які ще остались нерушені вôдъ землетрясеня. Не много помогло розсаджуване ряду домôвъ динамітомъ, щобъ перервати дорогу огневи и хочь подальшій вôдъ огня домы уратувати. Не стало динаміту и вѣтеръ, якій цѣлый часъ не устававъ, розкинувъ огонь по всѣхъ дѣльницяхъ мѣста. Страты въ людяхъ мають бути огромні. Вправдѣ дотеперь годѣ ще обчислити докладно число жертвъ, та въ приближеню дають число ихъ на 3 тысячь людей. Страшні сцены, які вôдбували ся пôдчасъ землетрясеня, тяжко собѣ навѣть уявити. Величезні будôвлѣ, высокі на 15 поверхôвъ, въ одной хвили розсипували ся якъ домики зъ картъ и своимъ румовищемъ засыпували улицѣ и сусѣдні домы, пôдъ котрыми гинули сотками сплячі люде. Бухнули огнѣ — а угасити ихъ було годѣ, бо бракло воды. Всѣ мешканцѣ вылѣтали зъ домôвъ на улицю и въ безтямѣ уганяли по улицяхъ, выкрикуючи розпучливыми стогнами и зойками, безрадні супроти такого наглого и страшного нещастя. Паніка та трева о-день-день, потôмъ другій, огонь не вгасавъ а переносивъ ся безвпинно зъ дому на домъ — довершуючи дѣло знищеня. Не стало хлѣба й воды и передъ усѣма стануло страшне марево голоду... На те все — якъ бы всего того було ще мало — вся комунікація: дороги, желѣзниці, а також телеграфы на обрубѣ якихъ 150 миль довкола Санъ Франсиско знищені — и нема якъ довезти голодуючимъ хлѣба, воды в шатеръ, пôдъ котрыми можна бы сховатись на нôчь и перебути тôй часъ, поки комунікація зôстане знова привернена. и нещасні будуть могли зъ мѣсця страшнои, пекольнои грозы утечи.

Дотеперь выдобуто вже зъ пôдъ румовищъ надъ 8 сотъ трупôвъ, а усѣхъ убитыхъ числять три тысячь особъ. Зъ поблизкихъ фортôвъ прийшло вôйско, щобъ ратувати мешканцѣвъ, добувати ихъ зъ пôдъ розвалинъ, а тыхъ, що уйшли нещастю и змогли забрати зъ собою що далось изъ своихъ дорогоцѣнностей — хоронити передъ рабункомъ многихъ рабôвничихъ бандъ, які саме теперь потворились и які, користаючи зъ катастрофы, якъ вовки кинулись на нещасныхъ людей и вôдбирають у нихъ усе, що хочь яку представляе вартôсть. Також обставлене вôйско по румовищахъ розвалленыхъ банкôвъ и готелѣвъ, щобъ и до нихъ не допустити тї банды. Командантъ вôйска выдавъ острый наказъ, щобъ безъ пардону розстрѣлювати кождого, у кого падыбаєсь якусь чужу, неправно привлащену нимъ рѣчь.

Крôмъ Санъ-Франсиска упали жертвою землетрясеня рôвножь й усѣ доокличні мѣсцевости — зъ вôдки також приходять вѣдомости про велике число жертвъ въ людяхъ и въ майнѣ.

Страты въ грошахъ въ Санъ Франсиско обчисляють на разѣ на 350 міл. дол. На поклики мейорôвъ усѣхъ майже мѣстъ Сполученыхъ Державъ, розпочало ся збиране жертвъ на запомогу потерпѣвшимъ, а Конґресъ въ Вашінґтонѣ ухвалилъ вже 2½ міліонôвъ долярôвъ запомоги.

Мѣсто Санъ-Франсиско лежить на пôвнôчнôй кончинѣ малого пôвострову надъ Тихимъ океаномъ, въ стейтѣ Калифорніи, майже на тôй самôй лініи, що Ню-Йоркъ — и числить около 400 тысячь мешканцѣвъ. Є се столиця західнои части Спол. Державъ и головный сполучникъ торговлѣ Спол. Державъ зъ краями азійскими и островами розкинеными по Тихôмъ океанѣ. Розкинене є

мѣсто на семи горбахъ, зъ котрыхъ чудовый є видъ на край, и на морскій залѣвъ и на саме море океанъ. Саме мѣсто було задля своеѣ торговлѣ зъ заморскими краями одно зъ найбôльшихъ мѣстъ въ Спол. Державахъ, и вызначалось богатыми, гарными парками и пишными палатами заходно-американськихъ мiлiонерôвъ. Все те теперь — въ руѣнахъ.

Нова російска пожичка.

Російскому правительству удало ся на конець по довгихъ старанях, добути пожичку въ сумѣ $440 мілiонôвъ. Бôльшу половину тои сумы мають дати французскі и бельгійскі банки а решту банки англійскі, австрійскі и російскі. Пожичку оперто на дуже прикрыхъ услôвіяхъ и Росія нѣк ли не булабъ ихъ приняла, еслибъ не змусили еѣ до сего тѣ скрутнѣ обставины, въ якихъ вона теперь найшла ся. Услôвя тѣ такі: Зъ кождыхъ $100 Росія достане лише $88; зъ тыхъ $88 мае однакъ заплатити банкамъ еще $3 за те, що они займуть ся достарченемъ ѣй пожиченои квоты, отже зъ кождыхъ $100 достане лише $85. Процентъ мае си платити 5 вôдъ сто (хочь достала лише 85, а не сто). Дальше Росія не смѣе въ протягу двохъ слѣдуючихъ рокôвъ затягати де небудь якихъ новыхъ пожичокъ.

Затягнене сеи пожички выкликало середъ суспôльности російскои величезне обурене. Є се велике упокорене Росіи, що ѣй поставлено такі условя и она тѣ условя мусѣла приняти. Се свѣдчить, що Росія найшла ся въ безвыхôднôмъ фінансовôмъ положеню, и щобъ ратувати ся хапае ся усего, за що лише дасть ся вхопити. Російскі часописи однодушно заявили, що державна Дума, яка мае зôбрати ся на другій мѣсяць въ Петербурзѣ, не затвердить тои пожички и що вона сама знайде способы, щобъ потрѣбні грошѣ роздобути у себе въ краю, а не вôддавати ся въ фінансову неволю заграничнымъ банкамъ. Ся пожичка є тымъ бôльше страшна, що ужита мае бути лише на сплату дотеперѣшныхъ коротко-терміновыхъ довгôвъ, дальше на сплату Японіи (за утримуване пôдчасъ вôйны російскихъ плѣнникôвъ) и въ кôнци на заплату процентôвъ вôдъ давныхъ довгôвъ. На всѣ за те бѣжучѣ выдатки, якѣ теперь потреба для самои Росіи — зъ тои пожички не лишить ся нѣчо. Російска суспôльность тымъ бôльше не може згодити ся на тоту пожичку, бо еѣ затягае якразъ те правительство, яке не мае найменьшого довѣря у загалу російскои суспôльности а своими поступками ажь надто ярко довело, що ему цѣлкомъ не лежить на серци добро загалу а лише покриване лайдактвъ и крадежей попередныхъ правительствъ.

Сй рѣшучѣ заявы російскихъ часописей и новыхъ выбраныхъ пословъ до Государственнои Думы зляк али сильно урядъ. Вônъ побачивъ, що еслибы дѣйсно Государственна Дума вôдмовила свого затвердженя на ту нову пожичку, то тодѣ его истноване мусѣлобъ скôнчити ся, а зъ нимъ мусѣлобъ разъ на все скôнчити ся и панованe тои реакційнои кліки, яка дотеперь надавала усе напрямъ въ внутрѣшнôй и внѣшнôй російскôй політицѣ и мусѣлобъ прійти до того остаточного, страшного для нее (брахунку, якого домагае ся російска суспôльность, а передъ якимъ она усѣма силами старае ся утѣчи.

Щобъ себе и въ тôмъ случаю выратувати, вхопила ся нового способу — та вѣдай чи не послѣдного — при котрôмъ чи й не прийдесь вже ѣй самôй скрутити собѣ карку, и вымогла на царю такій указъ: право Государственнои Думы рѣшати о часѣ и услôвяхъ державныхъ пожичокъ, зносить ся, и передає ся его новому комітетови, котрый вôдъ теперь самъ мае займати ся усѣми справами, якѣ суть полученѣ зъ затаганемъ и сплачуванемъ кождочасноѣ пожички. Тому комітетови мае ся також вôддавати до розслѣду усѣ фінансові справы, якъ буджетъ и т. п., що мають бути предкладанѣ Государственнôй Думѣ.

Якъ зъ сего указу видно, то царь вже такъ якъ бы знёсъ саму Государственну Думу, бо се що є найважнѣйше: контролювати и рѣшати о фінансахъ державы, о еѣ доходахъ и розходахъ на пожичкахъ — вже ѣй повзяшимъ указомъ вôдôбрано...

Сей указъ выкликавъ велике занепокоене мѣжъ російскою суспôльностію и часописи російскі а мѣжъ ними навѣть така консервативна якъ „Новое Время“ — выступили зъ острыми протестомъ проти него и въ остатне остерѣгають правительство, щобъ не игралось довше зъ огнемъ, бо вôдъ него може незадовго загорѣти цѣла Росія. Дотеперь правительство все оправдувало свои звѣрскій злочины обороною порядку передъ насильствами рєволюціонерôвъ — та теперь оно-жь само выступило проти легального порядку, вôдбираючи суспôльности одно зъ найголовнѣйшихъ правъ, яке ѣй легально въ Государственнôй Думѣ належало ся — право контролювати на що её грôшь обертае ся — отже тимъ самимъ само годить ся на нелегальну борбу суспôльности зъ Урядомъ, тымъ бôльше, що ходить ту о право, яке ѣй легально признано и яке ѣй безперечно належить ся, и якого вона мусить боронити, хочьбы и якихъ прийшлось ѣй принести въ оборонѣ его жертвъ...

Збирайте жертвы на Боевий Фондъ!

Відозва
до Чікаґівских Русинів.

Дорогі браті!

Сумне було доси жите наше в Чікаґо. Ані одного товариства просьвітного, де би ми могли зійтись почитати гарні книжки та часописи, та обговорити свої справи, як роблять се усї народи культурного сьвіта, ані навіть своєї церкви (маємо на думці північно-західну часть міста) не мали ми, — і мусїли шукати захисту по чужих кутах польских та московских, не дбаючи о те, щоб стати о своїх силах, без опіки „ксьондзів“ та „батюшок“. А чіж ми не знаємо яки ми опікунами суть ті „ксьондзи“ і „батюшки“ у старім краю. Прецінь-же одні старають ся приєднати руского хлопа для „ojczyzny“, а другі для царскої нагайки..

Та от тепер поставили ми уже свою церков і дістали сьвященика. Але показуєсь чим раз виразнїйше потреба ще другої народної сьвятинї, де би ми могли спільно просьвічатись, як діти одної матери поступати все висше і висше — до ясного сонця, вслїд за другими народами.

Сьвітла нам треба! правдивого сьвітла! Нам, котрих шляхта і царска нагайка тримали сотки лїт в неволї, і тепер ще желїзною рукою утримують насу темноті, але ту рука таранів нас не досягає, тут маємо волю, можемо розвиватись як цьвітка на веснї.

Пощож нам належати до чужих товариств і організацій і бути комірниками у чужій хаті, коли можем бути паном у своїй? Пощож маєм працювати там, де кують на нас кайдани і збрую? І пощо маєм пхати себе у пропасть народного винародовления?

Єднаймо свої сили, з'организуймо ся, а чейже вороги не потрафлять нас побороти!

Тож братя Русини! Перше наше зібране в справі залагодження просьвітного товариства в Чікаґо, в західній части міста, відбулось в гали шкільній під церквою, ріг улиці Superior і Bickerdike в неділю дня 22 цьвітня с. р. о годині 4. по полудни.

Так важна ціль, як заложене народної читальні у Чікаґо повинна інтересувати кождого Русина і Русинку в котрім ще тліє хоч іскорка любови до рідного слова. Покажім чужинцям, що і ми любимо своє — свої народні сьвятині! Зближаюча весна буде й весною відродження Русинів в Чікаґо!

Не жалуйте посьвятити хвильки часу так важній справі! Нічого нам не перешкаджає рука гакатитрана, не поставить нам комісаря ні жандарма перед нами, то й можемо свобідно застановитись, як найкраще попровадити діло.

Не засипляймо так важної для нас, як робучого народу, справи. Стараймо ся іти в слїд за другими народами. у котрих перше за що дбають, го просьвіту і єдність.

Комітет Читальні в Чікаґо.

Пересторога.

В послїдних числах „Ам. Р. Вістника“ був росписаний „конкурс“ на дяко учителя в Брадок. Па.; дяко учителя там потребують такого, щоби знав „provadzic harmoniu“. Так минувшого тижня із певного жерела я довідав ся, що там відбув си мітинґ в справі дяко учителя на котрім то урадили приймити dziaka zos Sariskej lebo zos Zemplinskej a zos Galicyi, polaka, nie chceju nij-k vzač. Донесено менї, що з двох кандидатів вибрали, котрі в Недїлю 1-го Априля мали поститись ся до проби і htori zos tych dvoh budze lepsi, teho zochabia. Значить по нашому, котрий з тих двох буде лїпше „ревав“ того zochabia.

Запитуюсь Брадокчан! Дякото не було в конкурсї виразно написано, котрі властиво кандидати мають убігатись о вашу парохію, через що не оден кандидат наразив ся (як ви кажете „поляк“) на кошти.

Дириґенс.

На Боєвий Фонд в Галичинї

зложили:

I) **На руки ред. „Свободи“:**

1) Curtis Bay, Baltimore, Md. (на партію радикальну).

По 2 дол.: Решетило, Павло Войтович.

По 1 дол.: Стеф. Вартох, Ілько Горнятко.

По 50 цнт.: Йосиф Дурделя, Теоф. Федоронько, Мат. Федоронько, Василь Федоронько, Іван Жилка, Іван Штельцах, Филип Паламар, Тома Гальчук, Алек. Савчук, Жемунт, Іван Лупинець, Іван Двурковский, Матвій Фівті, Антін Федеронько, Осиф Кульчицкий, Іван Кульчицкий.

По 25 цнт.: Стеф. Костів, Андрій Будагаш, Андрій Жилка, Мацейко; Іван Попіль,* Козловский, Максим Різак, Силвест. Бубело, Матвій Осиф, Юрій Денці, Федор Лега, Іван Бакалик, Ник. Зосяк, Іван Семановский, С. Гунчак, І. Білинський, Лука Гарайда Мария Федоронько, Хрестина Гарайда, Іван Горнятко.

Петро Пузицкий 10 цнт. Разом $19.10.

2) 3 Embreeville, Tenn. Іван Славута 5.00 дол. (на всі 3 партії).

3) 3 Elm Valley, Man. На радикальну партію в день Воскресения Христ. в домі Л. Ґерика зложили:

По 2 долари: Іван Радзік і Александер Жилич.

По 1 дол.: Лев Ґерик, Гаврило Гомулка, Федько Білаш, Методий Дзьобко, Павло Дзьобко, Йосафат Дзьобко.

Разом $10.00.

Сума	34.10
Попередно зложено	143.00
Усего	$177.10

II) **На руки Народного Комітету:**

3 McAdoo, Pa. Братство Покрови Пресв. Богородиці $5.00.

Зложили по 2 дол.: А. Янкович.

По 1 дол.: А. Шквір, почтмайстер в McAdoo.

По 50 цнт.: П. Яцкович, С. Поступак, К. Поступак М. Бабій.

По 25 цнт.: М. Бурчицкий, Ів. Петрожник, Вас. Возьний, М. Сеньків, М. Возьний. Ант. Хохла, Геор. Тима. Ів. Хрущ, Ник. Мащак, Ів. Притка, Ів. Пухир, І. Драбіщак, Мих Гаталович, Мих. Ваврин римокатолик. Влад. Бжезовский р. кат., Геор. Сорокач, Йос. Грицковий, Ів. Сахар, П. Рифун, С. Пухир, А. Капітула.

Разом	$15.25
Попередно зложено	110.50
Усего	$125.75

НОВИНКИ.

Англійска часоп. „Pall Mall Gazette“ подае вѣстку, що російске правительство рѣшило старати ся о пожичку 100 міл. дол. на будову новои военнои флоты. Бôльшу часть кораблѣвъ мали бы будовати въ англійскихъ докахъ. На разѣ постановило російске правительство побудовати за 25 міл. дол. 4 панцирникôвъ першои клясы такого самого типу, после якого будує свои кораблѣ Японія.

Богацтво краю Бурôвъ, Трансвалю, забраного по англійско-бурскôй вôйнѣ Англією оказуесь после найновѣйшого справозданя не абы яке. Въ однôмъ мѣсяци Марци с. р. выдобуто самого золота на 9 міл. 324 доларôвъ.

Телеграмы зъ Кавказу доносять, що въ Тифлисѣ выбухъ бунтъ жовнѣрôвъ въ наслѣдокъ заборони жовнѣрамъ збирати ся на мітинги и обговорювати на нихъ бѣжучѣ справы. Коли жовнѣры въ числѣ 100 зôбрались на мітинґъ и проти того заказу запротестували — увязнено ихъ усѣхъ; та тогдѣ решта жовнѣрôвъ вхопили за карабѣны и побѣгли на улицю, де и вôдбили арештованыхъ. Зъ сего розпочала ся бôйка. Заалармовано цѣлый гарнізонъ — и часть зъ наспѣвшого вôйска пристала до збунтованыхъ жовнѣрôвъ а часть остала за начальствомъ. Въ битвѣ, яку теперь тѣ противнѣ собѣ табори зъ собою звели, упало 315 трупôвъ а 855 раненыхъ.

Литовскі часописи, якѣ выходять въ Росіи подають теперь обчислене жертвъ въ людяхъ и въ майнѣ, якѣ понесли прибалтицкѣ краѣ за часъ вôдъ 14 Грудня 1905, до 14 Лютого 1906, то е пôдчасъ привертаня въ тыхъ краяхъ російскимъ урядомъ „порядку“. Повѣшено 18 особъ, застрѣлено 621, убито 320 — такихъ що боронили ся при арештованю. Высѣчено розгами 251 особъ, а збурено 97 господарскихъ будинкôвъ, 22 мѣйскихъ домôвъ, 4 школъ, 2 ратушôвъ и 3 клюбôвыхъ домôвъ.

Загальна сума жертвъ въ цѣлôй Росіи за 1905 р., а то вôдъ 1 Сѣчня 1905 до 31 Грудня 1905 — выносить, после урядовыхъ вѣстей: 14,130 убитыхъ, 900 розстрѣленыхъ, 19,523 раненыхъ, 72 тысячь арештованыхъ — разомъ жертвъ въ людяхъ 106,554.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель	КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь	С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N. J.
Головный касієръ	АЛЕК. ШАРШОНЬ, 504 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Заст.-предсѣдателя .... С. Мирченко, Oliphant, Pa.
Заст. секретаря .... Ник. Кульовскій, Baltimore, Md.
Заст. касієра .... А. Яневичъ, Mc Adoo, Pa.

Радни:

Ал. [illegible] .... St. Louis, Mo.
А. [illegible] .... Trauger, Pa.
К. Кобанъ .... Olyphant, Pa.
Ал. Сорока .... Plymouth, Pa.
Иванъ Паранякъ .... Terryville, Conn.
Ив. Сенько .... Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посканко .... Mc Adoo, Pa.
Ник. Добровскій .... Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Уляницкій .... Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій .... McKees Rocks, Pa.
Ив. Борганъ .... Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa.

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна организація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне після лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,
Въ разѣ утраты: а) обохъ очей або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,
Єли отецъ родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить по року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись [illegible] до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылае ся [illegible] на money-order або чекахъ выписаныхъ на имя Alex Sharshon, [illegible] Pa. Дальше такъ выставленый money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касієра, але вразъ въ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касієра.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝

ТЕКЛЯ МАЛЮТИЧЪ жена Йосифа, члена Р. Н. Союза вôд. 62, Monessen, Pa. упокоила ся 9. Апрѣля б. р.

ПЕТРО КОЦАНЪ членъ Р. Н. Союза вôд. 124 Ormrod, Pa. упокоивъ ся 1. Апрѣля б. р. Небôщикъ походивъ въ Галичины села Ропедя, пов. Сянокъ.

ПЕТРО ДРАҐАНЪ, въ Дôсмевы, повѣту Ясло, въ Галичинѣ, членъ Братства св. Николая въ Mahown, Pa. вôд. 22 Р. Н. Союза, умеръ убитый въ майнахъ въ Sunny Side, Pa. д. 13 Апрѣля с. р.

Вѣчная память!

Ч. 763. КВІТЪ $572.00

на пять сот сѣмдесять два доларôвъ котрі панѣ Параска Семанишинъ отримала яко посмертну запомогу по сынови Осифѣ въ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Ревель дня 16 Марця 1906.

Параска Семанишинъ
Свѣдки { Иванъ Брундякъ, Федоръ Халупа

Вôдъ Уряду Громадского и Парохіяльного въ Шавлôвъ полишôвъ, Галичина.

Николай Мельничекъ
начальникъ громады,
Володимиръ Полошиновичъ
священикъ.

Ч. 791. КВІТЪ $100.00

на сто доларôвъ котрі п. Иванъ Петрикъ отримавъ яко надзвычайну запомогу за нездôбнôсть до працѣ зъ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Jessup, Pa. 1906.

Иванъ Петрикъ
Свѣдки { Осифъ Савка, Андрей Петрикъ
Денко Хованецъ предс.,
Михаилъ Агустиньскій секр.

Ч. 801. КВІТЪ $15.00

на пятнайцять доларôвъ, котрі п. Игнатій Шкайда отримавъ яко посмертну запомогу по сынѣ Иванѣ зъ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Ansonia, Conn. дня 13 Апр. 1906.

Свѣдки { Иванъ Борошовичъ, Василь Грибѣнякъ

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 10.

Яковъ Качмаръ предс.,
Мартинъ Пелехъ секр.

Ч. 803. КВІТЪ $47.00

на сорокъ сѣмъ доларôвъ, котрі братство св. о. Николая отримало яко кошта похоронні по бл. п. Григорію Маляръ зъ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Питсбургъ, Па. 13 Апрѣля 1906

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 53.

М. Дмитрôвъ предсѣдатель,
Теодоръ Ґутъ секретарь.

Ч. 804. КВІТЪ $276.50

на двѣста сѣмдесять шесть доларôвъ 50 центôвъ, котрі п. Анастазія Маляръ отримала яко посмертну запомогу по єѣ мужу Григорію Маляръ зъ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Питсбургъ, Па. 13 Апрѣля 1906.

Анастазія Маляръ
Свѣдки { М. Стефановичъ, Гаврило Федорчакъ

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 53.

М. Дмитрôвъ предсѣдатель,
Теодоръ Ґутъ секретарь.

Ч. 805. КВІТЪ $92.17

на девятьдесять два доларôвъ 17 центôвъ, котра п. Марія Окрякъ отримала яко посмертну запомогу по єѣ неб. отцю Григорію Маляръ зъ Головной Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Питсбургъ, Па. 13 Апрѣля 1906.

Марія Окрякъ,
Свѣдки { М. Стефановичъ, Гаврило Федорчакъ

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 53.

М. Дмитрôвъ предсѣдатель,
Теодоръ Ґутъ секретарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ВÔДОЗВА.

Братство св. Володимира въ Elizabeth, N. J. вôддѣлъ 65. Р. Н. Союза, буде приймати новыхъ членôвъ до Братства за половину вступного въ мѣсяцы Цвѣтню и Маю сего року. Дорогі Братя Русины! Хто ще зъ васъ не належить до жадного Братства, а мешкае въ Elizabeth, N. J. нехай прийде до насъ, а мы приймемо Його якъ рôдного брата. Оплата не велика, тôлько 50 центôвъ мѣсячно, а зъ тыхъ грошей дôстане кождый членъ въ часѣ слабости 5 доларôвъ на тыждень запомоги. Тожь не жалуйте тыхъ пару центôвъ на мѣсяць. Въ єдности сила! Мітинґи вôдбувають ся кождого мѣсяця по першôй въ недѣлю въ галѣ въ домѣ число 48 Washington Ave. Elizabeth, N. J.

Андрій Являкъ, предс.
И. Бухаръ, касієръ,
С. Боберъ, секретарь.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ

Братства св. Іліи въ Scranton, Pa. вôдд. 40. Р. Н. Союза за часъ вôдъ 1 Януара до 31 Марта с. р.

Доходы:

Въ мѣсяци Януарѣ	$47.80
„ „ Фебруарѣ	38.35
„ „ Марта	54.80
Разомъ	$140.95

Розходы:

Въ мѣсяци Януарѣ	50.73
„ „ Фебруарѣ	3.75
„ „ Мартѣ	3.79
Разомъ	58.27
Датокъ Михаила Збура	3.00

Осталось въ касѣ зъ замкненемъ рахункôвъ 31 Марта с. р. $82.68

Маетокъ Братства дня 1 Януара с. р. при вôдданю его старимъ касієромъ новому Тимкови Шереметови, вносивъ $180.27. Разомъ цѣлый маетокъ Братства 31. Марта вносивъ: $562.95

Андрій Вилицкій, гол. контрольоръ,
Лешко Демко, секретарь.

Оголошенє.

Мітинґъ Братства св. Й. Хр. ч. 62. Р. Н. Союза въ Monessen, Pa. вôдбуде ся д. 13 мая с. р. о годинѣ 2. по полудни. На той мітинґъ мае кождый членъ принести зъ собою брацкій статутъ. Хорі и тѣ що въ роботѣ мають свои статуты попрясылати черезъ другихъ, що будуть на мітинґу. Такожь роблю уважнимъ пп. секретарôвъ, що я разъ на все заказую вôдбирати вôдъ члена мѣсячну вкладку, якій непоявивъ бы ся въ своимъ часѣ на мітинґу и то навѣть хочбы я й не бувъ на якôмъ мітинґу, бо въ противнôмъ разѣ я не вôдповѣдаю за нѣякій непорядокъ.

Алекс. Горощакъ, предс.

Повідомляємо

Бр. сьв. П. и П. в Leetsdale, Pa. відділ Союза 110, що дня 6 мая с. р. о 1-ій год. по полудни відбуде ся мітинґ на котрий кождий член мае ся явити. Єсли котрий не явить ся буде мусів заплатити кару. Суть важні справи до полагодженя, яких не може сам Уряд полагодити. Тому мусить всі члени на означений час явити ся.

З Уряду Братства
Іван Тясоч,
П. Серединцкий.
Петро Смільницкий.

Оголошенє.

Сим подаємо до загальної відомости всім Русинам в окресности Smoke Run, Pa. що наше нове Братство сьв. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати нових членів до Братства без вступного через три місяці а то: **Апріль, Май і Юній.**

За уряд Братства ч. 135.
Осиф Керча, предс.,
Ант. Клим, секр.

Заява.

Товариство „Зоря" в Ню Йорку повідомляє отсим всіх Русинів, що буде приймати нових членів в місяцях **Цьвітни і Маю с. р. без оплати вступного.** Земляки! Вступайте гдомадно в члени сего найстаршого руского Товариства в Ню Йорку, що сьміло підияло прапор народний і мимо многих негод, трівко розвиває ся під варидом печаливого виділу. Єго каса зростає постепенно і підпомагає своїх членів в часі недуги. Вступ можна зголосити також на балю в дни 5 мая с. р.

А. Кашиньский, предсідатель.

Повідомляємо

всіх членів Братства св. Івана Крестителя в. 52 Р. Н. Союза в Holyoke, Mass. що брацкий мітінґ відбуде ся дня 6-го мая с. р. в гали при Dian Str. На сім мітінґу мають явити ся усі члени. Буде складати ся справозданє касове, вибирати ся новий уряд і приймати ся нових членів без оплати вступного. Котрий з братів не явить ся без достаточної причини, буде караний після статутів.

За Уряд Братства
Мих. Беля, предсід.,
Сем. Довган, секр.,
Ів. Фешко, касієр.

Давно до вѣдомости, Пп. Секретарямъ Союза,

що выгранка задаваниыхъ буде вôдложена на 12-то Мая 1906, а то въ тои причины, що ще не всѣ тикеты суть попродаваній. Проте просимо всѣхъ пп. секретарівъ, абы до сего часу попрясылали тикеты хочь и не роспроданій. Се робимо лише для того, бо хочемо абы кождый хто купивъ тикетъ мавъ честь до грани. Сподѣваемо ся, що мѣсцевій секретарѣ „Союза" тое зробять всѣ и присылають тикеты на высше подану адресу. Хто бы не дôставъ вôдповѣдь на гропѣ якій вôсланъ на якій руки, то значить що мы ихъ не вôдобрали.

Иванъ Пресонъ
30 Huntington Ave. Providence, R. I.
Давный адресъ бувъ 291 Oak Str.

Позір!

Перший Баль Товариства „Боян" в Йонкерс, Н. Й. відбудеть ся в суботу дня 5 мая в Turn Hall Elm St. На балю буде говорити ся про положенє наших братів в Галичині, тому вже з гори можно числити на велике число гостий так з Йонкерс як і околиці, котрих отсим вже иний мае честь запросити.

КОМІТЕТ.
Йосиф Верета, предс.
Іван Вовник, секр.,
Марія Войтович, касієрка.

Першій Великій Баль

устроює Сестричне Братство Сьв. Ольги, вôдд. 4. въ Ню Йорку, должна міста 28. Цвѣтня, въ суботу, въ гали въ 255-263 Е. Гавстонъ Стр. Ню Йоркъ. На той баль запрошуємо усѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ якъ въ Ню Йорку такъ и въ околицѣ. Прибувайте на нашъ баль, забавимо ся весело, по руски, якъ въ краю. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. Початокъ о. 8. год. вечеромъ. За добру забаву и музику ручить бальовый комітетъ.

Н. Гинциръ, предс.,
А. Мазурикъ, касієръ,
Я. Лопкôвъ, секр.

Великий Баль

устроює товариство „Любов" в Филаделфії, Па. дня 29-го Мая 1906 року в Washington Hall, 523—5 S. 4th Str.

Дорогі Братя Русини! Сим запрашаємо вас о найчисленнійше прибути на сю забаву. Забава розпічне ся о 7-й годині вечер, а понеже другого дня т. є. 30 Мая припадає американьске сьвято (Memorial Decoration Day) то будем мати вільний час до забави аж до рана. Сей вільний день від праці дасть нам час спочинку по балю. Прибудьте, братя і сестри, як найчисленнійше, а певно забавите ся до волі. Сподіваємо ся, що не відмовите нашої прозьби, а численно прибудете на баль.

Вступ: мужчини 25 цнт., женщини 10 цнт. Буде грати найлїпша музика. За добру забаву і за братерске привитанє ручить — КОМІТЕТ.

Оголошенє.

Руске Товариство „Зоря" в Ню-Йорку устроює Великий Баль в Суботу 5 мая 1906, в Progress Assembly Rooms No 28—30 Ave. A. межи ул. 2 і 3. Вступ від особи 25 центів. Початок о год. 7.30 вечір. Запрошає ся отсим всіх Русинів і Русинок і ручить ся за добру музику.

М. Тарнавский,
предсідатель коміт. бальов.

Баль!

Чи чули ви Братя, що Брат. Усп. Пресьв. Богор. в Алеґені, Па. від. 56. буде справляти великий баль дня 14 Мая 1906. в Питсбурґ, Па. Савт Сайд на розі 18-ої і Сара ул. в Ад Феловс Гали? Дорогі Братя Русини. На сю забаву запрашаєм вас як найчисленнійше. Забава розпічне ся о 7. годині вечер. Буде грати найдобірнійша музика. Прибудьте братя і сестри як найчисленнійше, а певно забавите ся доволї. Тікет мужеский 50 цнт. Женщини 25 цнт. За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

Великій Баль.

Братство Пресвятои Тройцѣ въ Бруклинѣ, устроює дня 26 мая 1907 року, въ Cecilia Hall, 101—103 Grand Str. великій Баль, на котрый отсимъ дорогі Братя Русины запрашаємо васъ. Прибувайте якъ найчисленнѣйше на сю забаву. Забава розпôчне ся о 7-ой годинѣ въ вечерь. Прибудьте Братя и Сестры якъ найчисленнѣйше а певно забавите ся доволѣ. Вступъ 25 цнт. Буде грати найлѣпша музика. За добру забаву и за братерске привитанє ручить Комітетъ. Такожь на тôмъ балю буде приймати ся новыхъ членôвъ безъ оплаты вступного.

16-21 И. Пашковскій, секретарь.

Баль! Баль! Баль!

Получений з ріжними декламаціями та сьпівами дуже гарними. Устроює читальня „Просьвіти" в Филаделфії, Па. 622—4 Grand American Hall. Відбуде ся 12-го мая сего року. Вступ для мущин 15 цнт. для женщин вільний.

За добру забаву ручить Комітет
Павло Шгогрин.
Петро Росолович.

Дорогі Братя та Сестри! Ми звичайно заповняємо чужі балї та представленя, а на своє кілька раз в рік і то не війдемо ся як належить ся а опісля другі народи висьміваують ся з нас.

Ану на сей баль зійдім ся численно, щоби другі нам позавидували. Ще раз взиваємо до Вас дорогі Братя і Сестри зійдіть ся численно і покажемо що ми не послїдні як вороги о нас пишуть і говорять. Музика буде добірна, а буде грати рівні танці.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ приятелів черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперед.

Михайло Тинтала зі села Райське пов. Лѣско, живе від кількох лїт у Пітсбургу Па. Пошукує его брат Федько Тинтала. Просить дати знати о нїм через банк:

Frank Zotti & Co.
609 Smithfield Str. Pittsburg, Pa.

Глядаю свого брата Якова Петровского. Походить з села Мисцевичі, повіту Мостиська, в Галичині. 3 роки тому назад як виїхав з краю і нема жадної відомости о нїм. Хтоби о нїм з честних читателів „Свободи" знав, прошу ласкаво повідомити мене на адресу:

Анна Петровска
1 Corbett Ave. Auburn, N. Y.

Глядаю своїх двох донькок Ганї Мужило і Теклї Кохановскої. Обі они походять з Галичини, з села Мичів, повіту Сянік. Перед 3 і пів роками були в Філаделфії, Па. 4145 Main Str. Я старенька мама приїхала з краю і конечно хочу довідати ся о них. Хтоби з честних читателів „Свободи" о них знав, прошу мене повідомити на адресу:

Анна Марфінська
1 Corbett Ave. Auburn N. Y.

Дописи.

Зъ Buffalo, N. Y.

Дня 1, 2 и 3 Апрѣля вôд були ся у насъ богослуженя, великодна сповѣдь и причастіе, а то завдяки о. Гривнакови, що прибувъ туть на наше жаданє. Людей до сповѣди приступило высше 400.

Рôвночасно заявляемо, що неправдою є те, що о. Заклиньскій писавъ въ „Правдѣ" про нашу парохію св. О. Николая въ Buffalo, N. Y. Жаденъ священикъ до нашои парафіи не набиваесь, абы о. Заклиньского зводѣя выгризати, бо нема зъ чого, бо о. Зак. немае парафіи.

Про жадного парафіяльного адвоката анѣ про те, щобъ мы були вôдданй пôдъ судъ такожь не знаемъ.

Чи книжки парафіяльнй и рахунки въ порядку — не знаемъ. Правда, переглядала ихъ Комісія, але та комісія була зложена въ польскихъ ксьондзôвъ.

Свого часу, коли о. Зак. писавъ дописъ проти С. Карпця, то мимо того, що Н. Буката не бувъ предсѣдателемъ лишь заступникомъ, о. Зак. безъ его вѣдомости пôдписавъ его якъ предсѣдателя, а теперь коли Н. Букату люде вибрали справдѣшнымъ предсѣдателемъ, о. Заклиньскій его не узнае и пише, що Буката, Шелестъ, Тимковичъ и другій до парохіи не належать.

Ворочѣмъ що тутъ довго говорити? Господарку о. Заклиньского знають добре Русины по цѣлôй Америцѣ.

Рôвночасно просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не давати нѣкому жертви на церковь св. О. Николая въ Buffalo, N. Y. єсли не выкажесь книжкою зъ пôдписомъ уряду и печаткою нотаріяльною.

Николай Буката, предс.
Василь Шелестъ, касієръ,
Стеф. Карпецъ, трусті.
Ив. Тимковичъ, секретарь.

Зъ Ботлеръ, Па.

Колись ту попало менѣ 12 ч. „Правды". Переглядаю то число и на четвертôй сторонѣ, въ рубрицѣ четвертôй, бачу слѣдуюче „надѣлане": Дня 1. Апрѣля приѣхавъ сюда о. Гривнакъ въ Фордъ Сити — Ботлеръ Па., та користаючи изъ неприсутности по причинѣ слабости нашого душпастыря о. І. А. Заклиньского, зайшовъ безъ его вѣдомости и мѣсцевого епископа въ нашу церковь якъ простый скебъ и высповѣдавши около 400 людей, забравъ долары и драпнувъ назадъ.... А вôдтакъ дальше: „О. Заклиньскій выробилъ и передалъ парохію о. Гривнакови въ Фордъ Сити, Па." и кôнчить ся „дописъ" такимъ гейбы покликомъ! до Русинôвъ въ Фордъ Сити, и Ботлеръ, Па. „Великій соромъ вамъ его мосць зробилъ, бо онъ показался не пастыремъ, а наемникомъ и скебомъ, що свои овцы оставилъ в до чужой овчарнѣ якъ вовкъ влѣзъ".

О, „писако шпетна"! Тажь Русины въ Бофало самй о. Гривнака якъ свого священика до себе запросили и се навѣть изъ твоей дописы видно, бо коли було 400 людей до сповѣди, то народъ видно хотѣвъ о. Гривнака, бо если бы бувъ не хотѣвъ о. Гривнака то бувъ бы не приступивъ до него. А парохія въ Фордъ Сити не була выроблена о. Заклиньскимъ а застаранями и тяжкимъ трудомъ о. Стефановича, въ Питсбургъ, Па. и о тôмъ дуже добре знають Русины въ Фордъ Сити и Ботлеръ и въ околици, лѣпше якъ ты писако.

А що верещишъ, що о. Гривнакъ „свои овцы оставилъ" то милишь ся писако, бо о. Гривнакъ усѣхъ насъ высповѣдавъ, кождого хто лише зголосивъ ся до сповѣди. Отожь хто лише крихôтку здорового розуму мае, то твою дописъ пôдперту на буквахъ Г. В мусить узнати за дурну напасть. А що редакторъ „Правды" ей выпечатавъ, то сему нема чого дивувати ся, бо вôнъ все помѣстить щобы лише заповнити порожне мѣсце въ „Правдѣ".

М. Турковскій.

Всячина.

НАЙБІЛЬШІ НА СЬВІТІ РІЧИ.

Найбільший океан на сьвіті є океан Спокійний. Найбільше море є Середземне. Найбільша ріка — Амазонка. Залив — Мексиканьский; острів — Австралія; місто — Лондон; публичний будинок — церков сьвятого Петра в Римі; готель — Палес в Сан Франсиско; пустиня — Сагара в Африці; театр — Гренд Опера Гавс в Парижи, у Франції; стейт — Тексас; парк — Фенікс Парк в Дублині. Найвисша гора є Еверест в Гіндустані, в Азії. Найбільший канал — Ґранд Канал в Китаю. Найдовший міст є в Шкоції, через ріку Тей. Найсильнійше укріплений форт є Ґібралтар в полудневій Іспанії, в руках Англії.

ДЕСЯТИНА У МОРМОНІВ.

Вже майже нігде не можна найти церкви, деби вірні давали десятину, як се було в давні часи. Такий податок десятої части доходів лишив ся однак в церкві Мормонів, або як они себе звуть „Новітні Сьвяті“, і „ученики Христа“. З причини тої десятини, многі часописи нападали на Мормонів, роблячи їм закиди, що прямо здирають нарід. На ті закиди відповів президент мормоньскої церкви ось в сей спосіб: „Віра наша зістала Богом обявлена нашому пророкови в Місурі Йосифови Смітови 1838 року. Сам Бог приказав брати десятину на церков від вірних належачих до церкви. Але ту десятину ми уживаємо на підмогу для наших членів, коли они знаходять ся в потребі. Неправдою е, що наша церков стала бизнесовою інституцією, якою она ніколи не була, а все еї присьвячував дух обявлений нашому пророкови. Нечесною брехнею е твердженє, що десятина заведена в церкві „Новітних Сьвятих“ е рабунком, здирством та насильством. Десятина в нашій церкві, котра виносить десяту часть приходу в однім році у наших членів, е чисто добровільна жертва, охотно і набожно складана тими, котрих серце е повне послуху словам обявленим Богом. Провідники нашої церкви так само платять десятину, як весь нарід. Гроші ті уживає ся від самого початку істнованя нашої церкви на підмогу бідним, для поратованя хорих та калік, для заосмотреня вдовиць та сиріт. Решту з тих грошей уживаємо на будову храмів Божих, на будову шпиталів та шкіл церковних і т. д.“. Мормони, як звісно, се релігійна секта в Юта, котра вірить в науку Йосифа Сміта, котрий поперекручував на свою моду Сьвяте письмо, і казав, що волею Бога е, аби кождий чоловік мав по кілька жінок.

МЕТЕОР.

Метеори суть блукаючі по всесьвіті частини зьвізд, котрі діставши ся на терен притяганя землі, падуть на землю. Підчас паданя, в наслідок страшенно скорого руху, метеори так сильно розгрівають ся, що аж перетоплюють ся у воздусі. Найбільший метеор на сьвіті, який коли небудь упав на землю, е метеор, який показували на виставі в Кортлянд. Його вага виносить 18 до 20 тонів. Відкритий він зістав 1902 р. в стейті Орегон, а коли він там дістав ся, сего не уміе ніхто сказати. Деякі кажуть, що він там лежить сотки літ. Цілий е оброслий мохом та рослинами. Хеміки знайшли, що той метеор мае в собі 92 процент зеліза, а 8 процент ніклю.

— Вишшѣть ся до „Читальнѣ“. Лише 1.50 дол. на рокъ. За ти грошѣ будете доставати одну цѣкаву книжочку кождого мѣсяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton. Pa

По зниженой цѣнѣ!
Календарь „Просвѣты“ 40 цнт.

продае
RUSKA KNYHARNIA, Box 128. Scranton, Pa.

„Громадська Думка“
щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в Київі з 1-го січня 1906 р. Передплата за кордон на рік 9 руб., на пів року 4 руб. 50 коп. Адреса редакції: Київ, Михайлівська ул., ч. 10. Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

„Селянин“
щоденна українська газета. Виходить з 1. Цьвітня 1906 в Київі. Передплата на рік 3 руб.; на пів року 1 руб. 50 коп. Передплату приймає: Книгарня „Кіевской Старины“ в Київі — ул. Безаківська 14. Редактор—видавець Д. Рижий.

„Слобожанщина“
щоденна українська часопись, виходить в Харкові. Передплата: на рік 8 руб., на пів року 4 руб. 50 коп., на три місяці 2 руб. 60 коп. Редакція: Харків, ул. Скобелівська 9. Редактор—видавець Микола Міхновський.

„Вісти“
політична, економічна і літературна часопись, виходить що тижня. Передплата за кордон на рік 3 руб. Редакція: Одеса, ул. Ніжинська 44. Видає: Л. Шелухіна.

„Рідний Край“
політична, економічна, літературна і наукова часопись тижднева, з додатками серед тижня про всі новини. Виходить в Полтаві. Передплата на рік з 1 січня 3 руб. з пересилкою, на пів року 1 руб. 80 к. з перес. Редакція: Полтава, ул. Котляревського, книгарня Гр. Маркевича. Видає Гр. Маркевич. Редактори: М. Дмитрієв та Гр. Коваленко.

„Шершень“
український ілюстрований гумористично-сатиричний тижневник. Виходить що пятниці, в Київі, ул. Гоголевська 45, кв. 8. Передплата за кордон на рік 6 руб. Редактор і видавець В. Лозинський.

„Вільна Україна“
літературно-політичний місячник, присьвячений інтересам українського пролетаріяту. Передплата на рік 3 руб., на пів року 1 руб. 80 коп. Окрема книжка коштує 30 коп. Адреса редакції: С.-Петербург, Невський пр., Нро. 139, кв. 60 А. Шабленко. Видавець А. Шабленко. Редактор І. Личко.

„Нова Громада“
літературно науковий місячник. Ціна з пересилкою на рік 8 руб. 50 коп., окрема книжка коштує 75 коп. Адреса редакції: Київ, Михайлівська ул., ч. 10. Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

„Ukrainische Rundschau“
виходить що місяця у Відни. Адреса: Wien XVIII, Saliegasse 34. Передплата на рік до Америки: $1.50 Редактор: Володимир Кушнір.

„Гайдамаки“
політична часопись. Виходить що тижня, ві Второк, у Львові. Передплата: на рік 2 дол., на пів року 1 дол. Адреса Редакції: Львів, ул. Куркова 5. Редактор: Михайло Петрицкий.

„Наша Мысль“
еженедѣльный, иллюстрированный, научный и литературный журналъ. Петербургъ. Литейный. 60. кв. 9. Въ журналѣ принимають участіе М. Горькій, Скиталецъ, Е. Чириковъ и др.

Въ журналѣ имѣются слѣдующіе отдѣлы: 1) Статьи передовыя; 2) Статьи по вопросамъ научнаго соціализма; 3) Очерки борьбы и жизни россійскаго и западно-европейскаго пролетаріата и крестьянства; 4) Портреты и біографіи выдающихся политическихъ дѣятелей; 5) Статьи по вопросамъ текущей политики; 6) Беллетристика (разсказы, стихотворенія и т. п.); 7) Литературныя бесѣды съ читателями; 8) Бѣглыя замѣтки; 9) Очерки изъ общественной жизни страны (внутреннее обозрѣніе); 10) Очерки провинціальной жизни; 11) Корреспонденціи; 12) Очерки профессіональнаго движенія; 13) Изъ жизни политическихъ партій; 14) Библіографія.

Вышли въ свѣтъ номера: 1—2, 3—4 и 5. Условія подписки: Съ пересылкою въ Америку Соед. Шт. и Канаду на год. 1 дол. 15 цнт. на полгода 60 центовъ. Редакторъ-издатель Н. Львовъ. Отвѣтственный редакторъ А. Циммерманъ. 16-18

Фарми в Висконсин
в повітах Кларк, Тейлор, в околиці міст Торп і Познань

які Комісія Кольонізаційна Звйонзку Народ. Польского на місци лично оглянула, від многих польских фармерів (яких є там около 1000 родин) всяких інформацій набула і на сїй підставі видала урядове справоздане о тих фармах, що грунти ті суть для польских фармерів найлішші, бо земля знаменита, підсоне дуже здорове, ціна низька, певність власности загварантована і дуже догідні условя сплати дають всяку гаранцію, що кождий хто там землю купить, може в недовгім часї стати богатим, незалежним чоловіком.

Роблю увагу, що се одинокі землі в Америці, які Комісія Кольонізаційна Звйонзку Н. П. узнала за найлішші для Поляків і єсли хто хоче їх купити нехай спішить ся, аби опісля не було за пізно. Землї ті продає і уділяє всяких інформацій, також висилає описи і мапи.

M. DURSKI & CO.
Dep. 11, 285 Armitage Ave., cor. Robey Str., Chicago, Ill.

Збирайте жертвы на Боевый Фондъ.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентов в будні дни від 1-ої до 6 ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, а від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері іде трен всего 41 мінут а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділі) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано, а 2.16, 4.36 пополудни іде лиш 33 мінута. Наші кари ідуть до Нейоґъ Парку і Пітерборґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, jr. traffic manager
Scranton Pa.,

Руска Кольонія!

130.000 акрів найлїпшої землї на продаж недалеко Ґрінвил, Мисурі, повітового міста в повітї Вейн — за 5 до 12 долярів акер. Платня: третина з гори, решта на місячні або річні сплати, котрі могуть тревати так довго як схочеш. Земля дуже добра, родить ся все, що посієш, крoмі сего лежить зараз при желїзници. Дуже здорове підсоне, вода і найвигіднїйше полученє желїзниче. Наша Компанїя має оден мілїон долярів капіталу і провадить бизнес вже 19 лїт; має свою власну желїзницю, трачі, фабрики, зелїзні майни і другі великі підприємства, є одиноким власником сеї землї і є одвічальною. Чистий титул гварантований і дїд дасєсь кождому хто заплатить третину ціни. Над 120 домів для фармерів вже побудовано; доми сі мають від 2 до 6 комнат. Єли осядеш на кольонії не будеш боятись страйку, або других неспокоїв: фармер, се найбільше независимий чоловік на сьвітї. Тикет за половину цїни кождого першого і третого Вівтірка в роцї. Звертаємо кошти колїйового білету. Єли хочеш забезпечити собі будучність на старі лїта, не трать сеї спосібности. Адрес:

International Colonization Agency
Greenville, Mo. 8-19

ПРОТИ ОГНЯ.
одинокій славяньскій агентъ въ Лакована Каунті
JOHN A. KOMARA,
напротивъ словеньского костела,
15-06 OLYPHANT, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІАНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
въ Банку Немета.
P. O. Box 372.

Його офісъ въ Scranton, Pa. е на 136 Franklin Ave. въ Банку Райхмана. Але до Скрентонъ приѣзджае тôльво кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-он до 8-он веч.

Всѣ справы американьскѣ въ повѣтахъ Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ паперы и повномочія. 06

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометеръ)
при Рединьскôмъ дипô въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 Fifth Av...

Йосиф Райхман
Банкир
Зарядця у п. Ів. Немета)

Посилаю гроші до старого краю. Гроші висилані через мене доходять до краю за 12 днів.

Моя адвокатска і нотаріяльна Канцелярія виробляє всілякі контракти, повномочия, заосмотрені потвердженем конзуля.

Не треба забути, що се перший християньский бизнес в Скрентон, Па.

Мій адрес такий:
136 Franklin Ave.
Scranton, Pa.

Не забудьте на нумер.

Хочете післати повновласть (повномочіє, довѣренность) до Галичини, Росії або Угорщини?

Пишіть до редакції „Свободы“

Виставляемо повновласти з підписами нотаря публичного і австро угорского або російского конзулів.

Адресуйте:
SVOBODA, BOX 353, SCRANTON PA.

Чи чули Вы, що „Свобода“ посилае грошѣ до краю?

Чомужь посилаєте все ще грошѣ через чужихъ?

Хто пôшле до краю через „Свободу“ не менче 50 доляровъ наразъ, той дôстане въ дарунку гарный календарь.

Адрес:
SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,
Агент Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете пôслати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увôльнити ся вôдъ контролѣ войсковои, вôдъ екзекуціи або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

Фармы, Фармы!

Єсли хочете забезпечити свою будучнôсть

купуйте фармы въ Алябамѣ,

где зимы нема, где воздухъ легкій и вода здорова.

Тамъ родить ся все, що лишь въ землю вложите.

Найвысша температура въ лѣтѣ не досягне 95 степеневъ, ночи холодни.

Хочете въ щастю свои лѣта прожити и дѣтямъ своимъ оставити красный маєтокъ, розумайте и пишѣть о дальшѣ пояснення.

Оранжи, пичесы, картофля, винницѣ приносять великѣ грошѣ.

Акеръ 20 доляровъ на малѣ сплаты без проценту

На жадане дальшѣ пояснення зашле Вамъ

M. J. Tylavsky,
J 71 Charleroi, Pa.

ЧИТАЙТЕ!

Хто пришле на „Свободу" 2 долярѣ, той достане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якй собѣ самъ выбере.

Хто пришле на „Читальню" 1.50 дол., той достане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якй собѣ самъ выбере.

Хто пришле намъ 2.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу", або просвѣтні книжочки „Читальню", а кромѣ того достане въ дарунку прегарну книжку **„Житє Ісуса Христа"**. Книжка ся мае 300 сторôнъ друку и 75 образкôвъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми вытисками. **Коштує 1.50 дол.**

Хто пришле намъ 3.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того достане въ дарунку **Библію Старого и Нового Завѣта**, що мае 1000 сторôнъ и **коштує 2 долярѣ.**

Хто пришле намъ 4.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того достане в дарунку **„Новый Завѣтъ"** въ церковнôй мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка мае около 1000 сторôнъ и **коштує 4 дол.**

Списъ книжокъ, якй даемо въ дарунку:

* Америка ... 15 ц.	Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. .. 15 ц.	Новый Завѣтъ ... 4 дол.
Біблія Велика ... 2 дол.	Образки и загадки ... 10 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся ... 15 ц.	Оповѣданя ... 15 ц.
Весела книжочка въ образками ... 30 ц.	Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ ... 10 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 .. 15 ц.	Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
Дещо зъ исторіи православнои місіи въ Америцѣ ... 10 ц.	* Про нутро землѣ ... 25 ц.
Дещо про звѣрята ... 30 ц.	Подземнй скарбы ... 25 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 ... 15 ц.	Покуса ... 10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.	Псалтырь ... 1 дол.
Жовнѣръ ... 10 ц.	Розмова Поляка, зъ Русиномъ ... 10 ц.
Журавлѣ ... 15 ц.	Руско англійскій словарець ... 20 ц.
Житє Исуса Христа ... 1.50 дол.	* Релігійнй вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.	Смерть ... 10 ц.
Зубъ за зубъ ... 10 ц.	* Стародавнй казки та оповѣданя .. 15 ц.
* Казки про Жидів ... 15 ц.	* Степовй люде ... 15 ц.
Історія Руси въ образками ... 10 ц.	* Страйкъ ... 20 ц.
Капіталъ и праця ... 15 ц.	Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
* Книжка Рахункова ... 50 ц.	Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
* Календарь ... 25 ц.	Унія въ Америцѣ ... 20 ц.
Марія ... 10 ц.	* Хто въ чого жіе ... 15 ц.
* Наверненый Грѣшникъ ... 20 ц.	* Якй то е люде на земли, въ 20 образками ... 50 ц.
	* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подае имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншй продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Пишѣть Ваши замовленя на сѣй картцѣ:

Мѣсце, день, мѣсяць 1906

До редакціи „Свободы" въ Скрентонъ, Па.

Посылаю Вамъ $........, за що прошу высылати менѣ черезъ 12 мѣсяцѣвъ (тутъ треба написати, чи хочете „Свободу" чи „Читальню") ....

На дарунокъ прошу менѣ прислати слѣдуючй книжки:

	Цѣна	
	дол.	цнт.
Разомъ		

Мôй докладный адресъ (имя и прозвище): ....

(нумеръ дому и улица) ....

(мѣсто и стейтъ) ....

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такй дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковнословеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Вачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 долярѣ.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Вачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

☞ Замовленя вразъ зъ грôшми посилати на адресу: SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.